

Actuariële en bedrijfstechnische nota
van
Stichting Pensioenfonds Campina

Behandeld en vastgesteld in het bestuur op

12 januari 2026

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
1.1	Algemeen	2
1.2	Missie, visie, kernwaarden en strategie	3
1.3	Risicohouding en risicobereidheid	3
1.4	Aanvangshaalbaarheidstoets	5
1.5	Opdrachtaanvaarding	6
2.	Organisatie, beheer en interne controle	7
2.1	Organisatie pensioenfonds Campina	7
2.2	Beheerste en integere bedrijfsvoering	11
2.3	Uitbestede werkzaamheden	14
2.4	Integraal risicomanagement: risico's en beheersing van risico's	14
3.	Pensioenregelingen	17
3.1	Aangesloten werkgevers	17
3.2	Deelnemerschap	17
3.3	De pensioenregeling, premievrijmaking en flexibiliseringsmogelijkheden	17
4.	Herverzekering	20
5.	Financiële opzet	21
5.1	Inleiding	21
5.2	Dekkingsgraden en kasstromen	21
5.3	Waarderingsgrondslagen	22
5.3.1	Waardering van de beleggingen	22
5.3.2	Waardering van de technische voorzieningen	22
5.4	Pensioenvermogen	24
5.5	Systematiek vaststelling parameters	25
6.	Premiebeleid	26
7.	Beleggingsbeleid	27
7.1	Strategisch beleggingsbeleid	27
7.1.1	Beleggingsdoelstelling	27
7.1.2	Samenstelling strategische beleggingsportefeuille	27
7.2	Dynamisch beleggingsbeleid	29
7.3	Opzet en uitvoering vermogensbeheeractiviteiten	30
7.4	Organisatie vermogensbeheer	31
7.5	Resultaatmeting, risicobeheersing, rapportage en evaluatie	32
7.6	Securities lending	33
7.7	Prudent person verklaring	34
7.8	Maatschappelijk verantwoord beleggen	36
8.	Toeslagbeleid en korten pensioenaanspraken en pensioenrechten	38
8.1	Inleiding	38
8.2	Toeslagbeleid en ambitie gewezen deelnemers ('slapers') en pensioengerechtigden	38
8.3	Toeslag gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers)	39
8.4	Negatieve prijsindex	39
8.5	Kortingsbeleid	39
8.6	Herstellen van gemiste toeslagverlening en verleende kortingen	40
9.	Financiële sturingsmiddelen	41
9.1	Beleggingsbeleid	41
9.2	Toeslagbeleid	41
9.3	Kortingsbeleid	41
9.4	Financieel crisisplan	41
	Bijlage 1: Financieel crisisplan 2025	42
	Bijlage 2: Verklaring inzake beleggingsbeginselen	48
	Bijlage 3: Beleggingsovertuigingen	56

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Stichting Pensioenfonds Campina (hierna: het pensioenfonds) is een ondernemingspensioenfonds die de pensioenregeling uitvoert van werknemers die uiterlijk op 31 december 2008 in dienst zijn getreden bij (de rechtsvoorgangers van) FrieslandCampina Werknemers B.V., FrieslandCampina Riedel B.V., FrieslandCampina Kievit B.V. of Zuivelcoöperatie DeltaMilk B.A. h.o.d.n. De Graafstroom. Door de fusie tussen Campina en Friesland Foods zijn er sinds 1 januari 2009 geen nieuwe deelnemers meer toegetreden. Met ingang van 1 januari 2015 is de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds door de werkgevers opgezegd.

Vanaf 1 december 2009 is Zuivelcoöperatie DeltaMilk B.A. geen onderdeel meer van Koninklijke FrieslandCampina. Per 1 januari 2016 is FrieslandCampina Werknemers B.V. door middel van een juridische fusie opgegaan in FrieslandCampina Nederland B.V. Per 10 november 2017 heeft FrieslandCampina de vruchtensappen- en vruchtendrankenactiviteiten van **Riedel B.V.** in Nederland en België verkocht en de verkopende vennootschap FrieslandCampina Riedel B.V. is geliquideerd. De betrokken werknemers zijn sindsdien bij Riedel B.V. in dienst. Per 1 november 2019 is roomlikeurproducent **FrieslandCampina Creamy Creation B.V.** verkocht en de betrokken werknemers zijn sindsdien bij Creamy Creation B.V. in dienst. Per 1 juli 2021 heeft FrieslandCampina diervoedingsproducent **Nutrifeed B.V.** verkocht aan het Nederlandse Denkavit en de betrokken werknemers zijn sindsdien in dienst bij Denkavit B.V. Bij de overgang is aan de betrokken werknemers van zowel Riedel B.V., Nutrifeed B.V. als Creamy Creation B.V. toegezegd dat de Pensioen-Cao voor de zuivel van kracht blijft, waarbij dit voor de medewerkers van Creamy Creation B.V. onder voorbehoud was van vrijstelling van de verplichte deelname aan het Bedrijfstakpensioenfonds detailhandel, sector drankindustrie. Deze vrijstelling is geëindigd op 31 december 2021 en de betrokken werknemers van Creamy Creation B.V. zijn per 1 januari 2022 gaan deelnemen aan de pensioenregeling van Bedrijfstakpensioenfonds detailhandel, sector drankindustrie. Creamy Creation heeft laten weten de betreffende werknemers ook vanaf 1 januari 2022 als gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers) worden aangemerkt tot het moment dat het dienstverband wordt beëindigd.

Voor Pensioenfonds Campina betekent dit dat alle betrokken werknemers blijven aangemerkt als gewezen deelnemer (werkzaam bij de werkgevers) tot het moment dat de werknemers uit dienst zijn gemeld.

Statutaire omschrijving

Het pensioenfonds, statutair gevestigd te Woerden, is opgericht op 31 december 1993. De laatste statutenwijziging vond plaats op 2 december 2024. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41060277. De statutaire omschrijving van het doel van het pensioenfonds luidt als volgt: *‘De Stichting heeft ten doel het doen van pensioenuitkeringen aan diegenen die daar volgens het pensioenreglement recht op hebben, zomede al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.’* Op basis van deze doelstelling, streeft het pensioenfonds naar het nakomen van de nominale pensioenaanspraken en pensioenrechten met een hoge mate van zekerheid, en het verhogen daarvan volgens de voor die aanspraken geldende toeslagregeling.

Pensioenregelingen

Het pensioenfonds voert de pensioenregelingen uit voor de werknemers van de voormalig aangesloten werkgevers voor zover deze door die werkgevers bij het pensioenfonds zijn ondergebracht. Dit betreft de pensioentoezeggingen die tot en met 31 december 2014 zijn overeengekomen. De pensioenregelingen, die door het pensioenfonds worden uitgevoerd, zijn met ingang van 1 januari 2015 premievrijgemaakt. Toezeggingen die na 31 december 2014 zijn overeengekomen, zijn niet bij het pensioenfonds ondergebracht. Dit houdt in dat er geen actieve opbouw meer plaatsvindt.

Met ingang van 1 januari 2015 wordt de pensioenopbouw voor deze werknemers verzorgd door het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zuivel (BPZ). De onvoorwaardelijke toeslagverlening voor de actieve medewerkers is per diezelfde datum ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder. Voor enkele categorieën deelnemers (in bepaalde gevallen bij arbeidsongeschiktheid en vervroegde uittreding) wordt nog wel de pensioenopbouw voortgezet in de pensioenregelingen van het pensioenfonds. Er zullen nog wel toeslagen worden verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de pensioenregelingen voor gewezen deelnemers (‘slapers’) en pensioengerechtigden conform de in de pensioenregelingen bepaalde toeslagbepalingen.

Uitvoeringsovereenkomst

De uitvoeringsovereenkomst is door de werkgevers opgezegd per 31 december 2014.

Boekjaar

Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar. Na afloop van elk boekjaar wordt de balans opgesteld en wordt het financiële resultaat alsmede de bestemming daarvan vastgesteld.

Toekomstbestendigheid pensioenfonds

De toekomstbestendigheid is mede gezien de nieuwe Wet toekomst Pensioen een belangrijk onderwerp waar het bestuur veel aandacht aan besteed. Het deelnemersbestand is krimpend en neemt jaarlijks met circa 3% af. Vooralsnog is er voldoende kritische massa, maar op lange termijn is het bedrijfseconomisch niet meer verantwoord zelfstandig door te gaan vanwege toenemende uitvoeringskosten (per deelnemer). Met ondersteuning van externe consultants worden verschillende toekomstscenario's in kaart gebracht en het onderbrengen van de pensioenen bij een andere uitvoerder behoort tot een van de mogelijkheden.

1.2 Missie, visie, kernwaarden en strategie

Missie

De missie van het pensioenfonds is om de bij het pensioenfonds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op een verantwoorde wijze te beheren, zodanig dat de nominale pensioenaanspraken en -rechten zoveel als mogelijk kunnen worden nagekomen en waarbij wordt gestreefd naar een waardevast pensioen.

Visie

In het te voeren beleid wordt op evenwichtige wijze gestreefd naar een waardevast pensioen, rekening houdend met redelijke grenzen van risico's voor alle betrokkenen.

Kernwaarden

Het pensioenfonds hanteert de volgende kernwaarden: *betrouwbaar, evenwichtig, integer, transparant, realistisch, doelmatig, duurzaam, zorgvuldig en begrijpelijk.*

Strategie

De missie wordt als volgt verwezenlijkt:

- Het deskundig, competent en integer besturen van het pensioenfonds;
- Het tijdig, juist en efficiënt uitvoeren van de pensioenovereenkomst zoals vastgesteld in het pensioenreglement;
- Het prudent beleggen van de aanwezige middelen en het realiseren van een optimaal rendement op de beleggingsportefeuille, waarbij wordt voldaan aan de beginselen van veiligheid, kwaliteit en risicodiversificatie;
- Het begrijpelijk en correct communiceren met alle belanghebbenden;
- Het afleggen van verantwoording aan alle belanghebbenden.

1.3 Risicohouding en risicobereidheid

De risicohouding wordt in grote mate bepaald door de doelstellingen die zijn verbonden aan de missie, visie en strategie. Hierbij wordt in acht genomen dat het pensioenfonds veel pensioengerechtigden en gewezen deelnemers en dat de regeling is gesloten voor nieuwe pensioenopbouw. Er is daardoor sprake van een vergrijsde populatie en de duration van de verplichtingen is relatief laag. Het beleggingsbeleid is prudent en houdt rekening met de samenstelling van de verplichtingenstructuur.

Deelnemersonderzoek naar risicobereidheid

Het vaststellen van de risicohouding is in de context van het huidige toetsingskader belangrijk, maar wordt dat nog veel meer, indien wordt ingevaren in het nieuwe pensioenstelsel. Met de resultaten van een deelnemersonderzoek toetst het bestuur of het beleggingsbeleid nog steeds aansluit op de risicohouding bij de deelnemers, lettend op de veranderingen die bij invaren in het nieuwe stelsel of mogelijke andere toekomst scenario's met zich mee gaan brengen.

De uitkomst van het deelnemersonderzoek 2025 is een ondersteuning voor het huidige beleggingsbeleid dat sinds opzegging van de uitvoeringsovereenkomst wordt gevoerd.

Risicohouding

De risicohouding van een pensioenfonds, bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet wordt gedefinieerd als de mate waarin een pensioenfonds, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds, bereid is risico's te lopen én de mate waarin het pensioenfonds risico's loopt, gegeven de kenmerken van het pensioenfonds. De risicohouding van het pensioenfonds komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het pensioenfonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

De risicohouding van het pensioenfonds bestaat uit drie onderdelen:

1. Kwalitatieve omschrijving van de risicohouding;
2. Kwantitatieve omschrijving van de *korte termijn* risicohouding;
3. Kwantitatieve omschrijving van de *lange termijn* risicohouding.

Ad 1. Kwalitatieve omschrijving van de risicohouding

Het bestuur van het pensioenfonds is risicobewust. Het pensioenfonds streeft ernaar om de nominale aanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslagverlening behouden blijft. Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs indien dit betekent dat de nominale aanspraken niet geheel na kunnen worden gekomen. De risicohouding is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

- Het opgebouwde pensioen vormt na pensionering een belangrijke bron van inkomen voor de deelnemers van het pensioenfonds;
- Het pensioenfonds streeft naar een waardevast pensioen;
- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren rendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie is het bestuur bereid om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente;
- Bij slechte economische omstandigheden acht het bestuur het uitlegbaar dat toeslagverlening niet volledig plaatsvindt. Kortingen op de pensioenaanspraken en –uitkeringen dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden;
- Het bestuur houdt rekening met de belangen van alle deelnemers. Daarbij is de samenstelling van de populatie bepalend, waarbij het aantal actieve deelnemers van het pensioenfonds de afgelopen jaren sterk is gedaald en de opbouw van aanspraken voor actieve deelnemers vanaf 1 januari 2015 buiten het pensioenfonds plaatsvindt na de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst.

Ad 2. Kwantitatieve omschrijving van de korte termijn risicohouding

De wet schrijft voor dat de kwantitatieve omschrijving van de korte termijn risicohouding tot uitdrukking komt 'in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor'. Het strategisch vereist eigen vermogen is gerelateerd aan de kans dat het pensioenfonds in onderdekking komt op een 1-jaars horizon. Gedurende de periode tot aan de nieuwe herijking van het strategisch beleid geeft de bandbreedte van het feitelijk vereist eigen vermogen daarmee aan wat de korte termijn risicohouding is. Het strategisch Vereist Eigen Vermogen (VEV) volgt uit de strategische asset allocatie en uit de verzekeringstechnische risico's van het pensioenfonds. De strategische asset allocatie kan wijzigen als gevolg van het dekkingsgraad afhankelijk beleggingsbeleid. Bij de korte termijn risicohouding hanteert het fonds een bandbreedte van 2,5%-punt rondom het vereist eigen vermogen. Deze bandbreedte is gekoppeld aan het strategisch beleggingsbeleid, zodat de bandbreedtes rondom het vereist eigen vermogen meebewegen met het dynamische beleggingsbeleid (met de extended staffel).

Ad 3. Kwantitatieve omschrijving van de lange termijn risicohouding

De risicohouding conform de Pensioenwet wordt weergegeven door een minimaal acceptabel (mediaan) pensioenresultaat en daarbij een maximaal acceptabele afwijking van dit pensioenresultaat in een slecht scenario vast te stellen.

Het pensioenfonds heeft hierbij twee invalshoeken genomen:

1. Het pensioenfonds heeft de bestaande maatstaf van de lange termijn risicohouding, te weten het strategisch VEV, vertaald naar een nieuwe maatstaf. Deze nieuwe maatstaf is de maximaal toelaatbare afwijking van de verwachte koopkracht in een slechtweerscenario.
2. Daarnaast heeft het pensioenfonds de pensioenambitie van 90% koopkracht vertaald naar pensioenresultaat in het nieuwe wettelijke kader¹.

Het pensioenfonds heeft de volgende uitgangspunten ten behoeve van deze berekeningen genomen:

- Berekening per 31 december 2014. Hiermee zijn belangrijke beleidswijzigingen en wijzingen in de wet- en regelgeving meegenomen die na de meest recente herijking van het strategisch beleggingsbeleid zijn doorgevoerd. Deze laatste geven een beter beeld van de toekomstige karakteristieken.
- Slechtweerscenario op basis van 5% percentiel.

Kwantitatieve omschrijving van de *lange termijn* risicohouding:

Het pensioenfonds heeft in de onderstaande tabel de relevante toetswaarden weergegeven. Door het vaststellen van de toetswaarden heeft het pensioenfonds hiermee haar *lange termijn risicohouding* bepaald.

Lange termijn risicohouding op basis van door DNB voorgeschreven aannames		Toetswaarde
Waarbij aan VEV wordt voldaan (=118,2%)	Minimaal acceptabel pensioenresultaat na 60 jaar	94%
Feitelijke financiële positie (=106,5%)	Minimaal acceptabel pensioenresultaat na 60 jaar	81%
	Maximale acceptabele afwijking pensioenresultaat na 60 jaar vanuit feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario o.b.v. 5% percentiel	35%-punt

Tabel 1 - Lange termijn risicohouding (peildatum 31-12-2014)

1.4 Aanvangshaalbaarheidstoets

Met de haalbaarheidstoets monitort het pensioenfonds of het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweerscenario (zoals voorgeschreven in de Pensioenwet) in lijn zijn met de door het pensioenfonds zelf gekozen ondergrenzen hiervoor. Deze zelf gekozen ondergrenzen moeten passen binnen de door het pensioenfonds vastgestelde risicohouding (artikel 102a Pensioenwet). Op het moment dat zich een significante wijziging heeft voorgedaan, voert het pensioenfonds opnieuw een 'aanvangshaalbaarheidstoets' uit. Als het gewijzigde beleid binnen de risicohouding blijft en beperkt afwijkt van de uitkomst die hoort bij het bestaande beleid, dan is een 'aanvangshaalbaarheidstoets' niet nodig. Vervolgens wordt ieder jaar de 'jaarlijkse haalbaarheidstoets' uitgevoerd.

Het pensioenfonds stelt de volgende drie ondergrenzen vast:

1. de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de situatie dat precies aan de vereisten van het vereist eigen vermogen wordt voldaan;
2. de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie van het pensioenfonds op de berekeningsdatum;
3. de maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario, berekend vanuit de feitelijke financiële positie van het pensioenfonds op de berekeningsdatum, dat het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen.

Het pensioenfonds heeft de toetswaarden berekend voor de relevante criteria uit de risicohouding. Deze zijn weergegeven in onderstaande tabel.

¹ Dit betreft het nieuwe FtK (2015)
ABTN (januari 2026)

Lange termijn risicohouding op basis van door De Nederlandsche Bank voorgeschreven aannames:		Toetswaarden	Per december 2024
Feitelijke financiële positie	Pensioenresultaat na 60 jaar, mediaan	81%	96,6%
	Pensioenresultaat in slecht weer scenario, 5%-percentiel	-	91,1%
	Maximale acceptabele afwijking pensioenresultaat na 60 jaar vanuit feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario o.b.v. 5% kans	35%-punt	5,7%-punt

Tabel 2 - Haalbaarheidstoets (peildatum 31-12-2024)

Het pensioenfonds stelt vast dat de waarden per december 2024 voldoen aan de toetswaarden, die bij de aanvangshaalbaarheidstoets per eind november 2025 zijn vastgesteld.

1.5 Opdrachtaanvaarding

Artikel 102a Pensioenwet draagt het pensioenfondsbestuur op zorg te dragen voor een formele opdrachtaanvaarding van de door sociale partners aan het pensioenfonds opgedragen pensioenregelingen. Het bestuur toetst deze opdracht voor het pensioenfonds als geheel en voor de relevante beleidsgebieden aan de doelstelling en de beleidsuitgangspunten van het pensioenfonds.

Omdat de uitvoeringsovereenkomst door de werkgevers is opgezegd en er sinds 1 januari 2015 sprake is van een gesloten pensioenfonds, kan er geen formele opdrachtaanvaarding meer plaatsvinden tussen sociale partners en het pensioenfondsbestuur terzake de opgedragen uitvoering van de pensioenregeling. Het pensioenfondsbestuur betreft het verantwoordingsorgaan in het overleg over de opgedragen uitvoering van de pensioenregeling.

Door opzegging van de uitvoeringsovereenkomst en de beschikking van het Ministerie van Financiën (de pensioenregeling is op 10 november 2016 onder voorwaarden aangewezen als een pensioenregeling in de zin van de Wet op de loonbelasting voor toepassing van artikel 19d), treden er ook geen wijzigingen meer op in de pensioenregeling, anders dan wettelijke verplicht door te voeren wijzigingen. Indien er een wijziging doorgevoerd moet worden, zal het bestuur hier het verantwoordingsorgaan bij betrekken.

Er is dus geen verantwoordingsdocument waarin de opdrachtaanvaarding is vastgelegd.

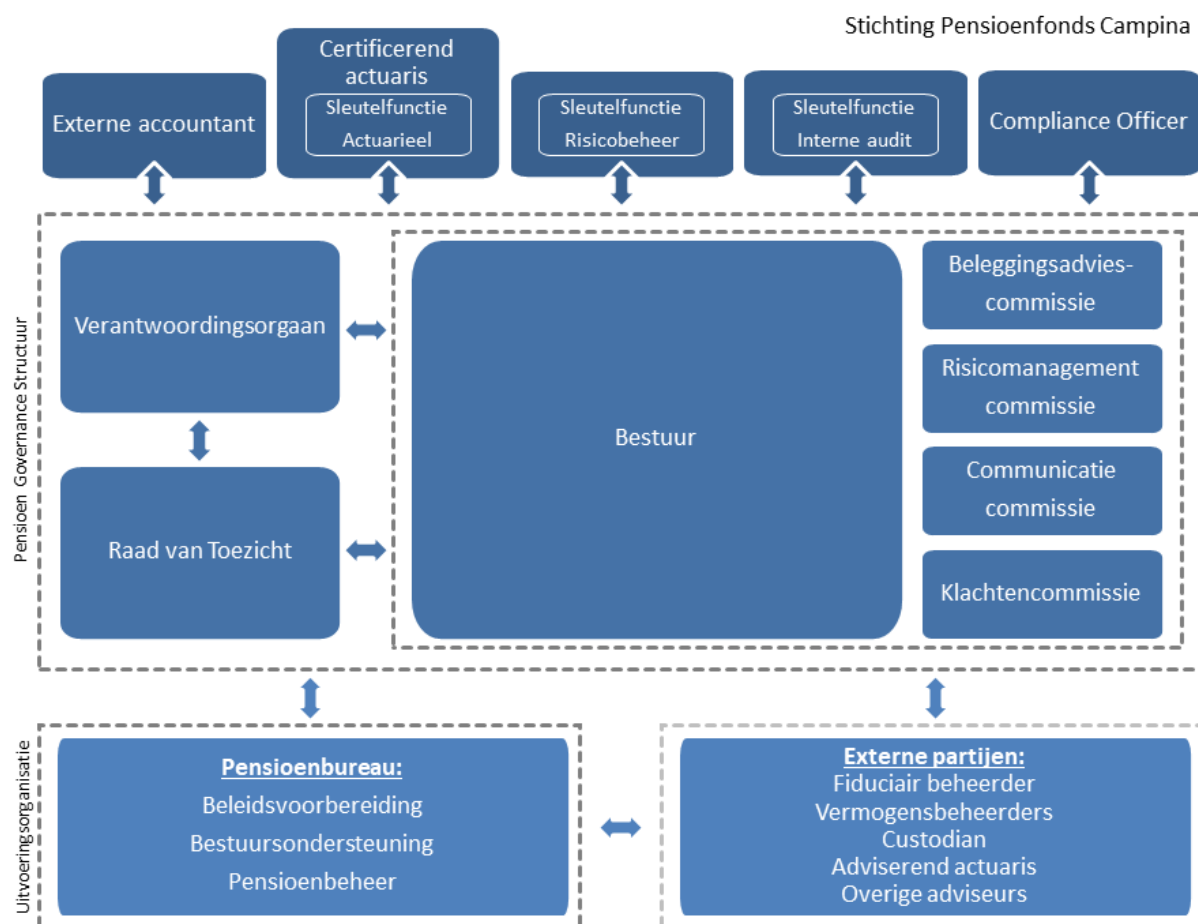
2. Organisatie, beheer en interne controle

2.1 Organisatie pensioenfonds Campina

Dit hoofdstuk beschrijft de organisatie van het pensioenfonds, waarbij aandacht wordt besteed aan de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, het intern toezicht en het pensioenbureau alsmede van de sleutelfuncties.

Organisatieschema Pensioenfonds Campina

De huidige organisatie van het pensioenfonds is in onderstaand organisatieschema weergegeven:

Figuur 1 - Organisationschema

Bestuur

Het pensioenfonds heeft een paritair bestuursmodel. Het bestuur bestaat uit acht leden, waarvan twee leden door de werkgevers voorgedragen, twee leden voorgedragen namens de deelnemers en vier leden voorgedragen namens de pensioengerechtigden. De mogelijkheid bestaat om maximaal 2 extra onafhankelijke bestuurders te benoemen (die niet tot een geleding behoren). Het bestuur kan dan bestaan uit maximaal 10 leden. De vertegenwoordigers namens de deelnemers worden voorgedragen namens de Centrale Ondernemingsraad. De VGC - Belangenvereniging voormalige medewerkers Campina kan kandidaten voorstellen ten behoeve van de invulling van zetels van pensioengerechtigden in het bestuur. De zittingsduur van een bestuurslid is maximaal vier jaar en zij treden af volgens een door het bestuur vastgesteld rooster. Herbenoeming is maximaal twee keer mogelijk, waarbij de tweede herbenoeming conform Code Pensioenfondsen onderbouwd dient te worden. Het pensioenfonds hanteert functieprofielen voor nieuw aan te trekken bestuursleden en (mede) beleidsbepalers, alsmede bij herbenoemingen van bestuursleden.

a. Taken en verantwoordelijkheden van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het besturen van het pensioenfonds en heeft onder meer de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- Het bepalen van het beleid ter verwezenlijking van de doelstellingen van het pensioenfonds;
- Een adequate uitvoering van de administratie van de pensioenverplichtingen en de uitvoering van de pensioenregeling;
- De adequate uitvoering van het beleggingsbeleid;
- De adequate uitvoering van het communicatiebeleid;
- Het voeren van formeel overleg met het verantwoordingsorgaan en het bespreken van het oordeel van het verantwoordingsorgaan;
- Het afleggen van verantwoording aan het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd;
- Elk lid van het bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor de algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds.

b. Bevoegdheden van het bestuur

De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn statutair bepaald. De wijze van besluitvorming en de eisen die daarbij gelden, zijn eveneens in de statuten vastgelegd. Besluiten van het bestuur kunnen in of buiten vergadering worden genomen of kunnen aan een commissie worden gemandateerd. De algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid van het pensioenfonds berust bij het bestuur dan wel bij twee gezamenlijk handelende bestuursleden, waaronder in ieder geval de voorzitter of de secretaris.

De voorzitter en de secretaris worden door en uit het bestuur benoemd. Het bestuur vertegenwoordigt het pensioenfonds in en buiten rechte. Het bestuur heeft een beleggingsadviescommissie, een risicomanagementcommissie, een communicatiecommissie en een klachtencommissie ingesteld. Het bestuur laat zich adviseren door het pensioenbureau, de beleggingsadviescommissie, de risicomanagementcommissie, de communicatiecommissie, de klachtencommissie, de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan, de externe accountant en de externe actuaris. Op ad-hoc basis kan het bestuur ook gebruik maken van andere externe deskundigen. Voorstellen en adviezen worden aan het bestuur voorgelegd. In het bestuur is voldoende 'countervailing power' aanwezig om het voorstel of advies kritisch te beoordelen alvorens een besluit te nemen.

Beleggingsadviescommissie

Door het bestuur is een beleggingsadviescommissie ingesteld met als mandaat het voorbereiden en uitvoeren van het beleggingsbeleid, het adviseren met betrekking tot alle beleggingsaangelegenheden en het monitoren van de fiduciair manager, de vermogensbeheerders en de custodian. De commissie heeft onder andere een voorbereidende en adviserende rol met betrekking tot:

- het opstellen van het strategische beleggingsplan;
- het opstellen van het jaarlijkse beleggingsplan;
- transacties en andere voorstellen van bijzondere aard en omvang, die het risicoprofiel binnen het raamwerk van het pensioenfonds wijzigen.

Het bestuur blijft altijd eindverantwoordelijk en neemt de besluiten.

De beleggingsadviescommissie vergadert tenminste 4 keer per jaar. De commissie is samengesteld uit één lid namens elke geleding met beleggings- en financiële ervaring, en bij voorkeur tevens lid van het bestuur. Daarnaast is er een externe beleggingsadviseur en de directeur van het pensioenbureau aan de beleggingsadviescommissie verbonden. De commissie wordt ondersteund door een medewerker van het pensioenbureau.

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie adviseert en ondersteunt het bestuur in de breedste zin van het woord over zaken op het gebied van het integraal risicomanagement. De uitgangspunten van het risicomanagement heeft het bestuur vastgelegd in een 'Integraal Risicomanagement Handboek'. De risicomanagementcommissie zorgt voor een adequate opzet en monitoring van het integraal risicomanagement.

Het doel van de risicomanagementcommissie is het bevestigen van een integere en beheerste bedrijfsvoering. De commissie heeft onder andere een voorbereidende en adviserende rol met betrekking tot de identificatie en beoordeling van:

- de strategische en algemeen operationele risico's;
- beoordeling van financiële en niet-financiële risico's;
- systematische integriteitsrisicoanalyse.

Het bestuur blijft altijd eindverantwoordelijk en neemt de besluiten.

De risicomanagementcommissie vergadert tenminste 4 keer per jaar. De commissie is samengesteld uit drie leden van het bestuur en wordt ondersteund door de risicomanager van het pensioenbureau. Daarnaast woont de sleutelfunctiehouder risicobeheer (2^e lijn) de vergadering bij als toehoorder.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie adviseert en ondersteunt het bestuur in de breedste zin van het woord over zaken op het gebied van de communicatie naar (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en andere belanghebbenden. Het communicatiebeleidsplan vormt de basis voor de inzet van communicatie in beleids- en projectplannen en de wijze waarop bestuur en het pensioenbureau invulling geven aan hun communicatieve taak. Het bestuur blijft altijd eindverantwoordelijk en neemt de besluiten.

De communicatiecommissie vergadert tenminste 2 keer per jaar. De commissie is bij voorkeur samengesteld uit één lid namens elke geleding, de directeur van het pensioenbureau en wordt ondersteund door een medewerker van het pensioenbureau. Indien nodig maakt de commissie gebruik van externe expertise.

Klachtencommissie

De klachtencommissie behandelt een klacht of uiting van ongenoegen die niet naar tevredenheid van de belanghebbende is opgelost door het pensioenbureau. De samenstelling en werkwijze van de commissie is beschreven in de Klachtenregeling en Klachtenbeleid, die op de website zijn gepubliceerd. Het bestuur blijft altijd eindverantwoordelijk en neemt de besluiten. De klachtencommissie komt ad hoc bij elkaar. De commissie bestaat uit de directeur van het pensioenbureau (of, als het om de directeur gaat, de voorzitter van het bestuur), een lid van het bestuur en een medewerker van het pensioenbureau.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan vertegenwoordigt alle belanghebbenden van het pensioenfonds. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan bewaakt de evenwichtige belangenafweging van de verschillende belanghebbenden door het bestuur. Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur over de in de Pensioenwet vastgelegde onderwerpen en heeft bovenwettelijk adviesbevoegdheden ten aanzien van:

- Besluit tot wijziging van de statuten;
- Besluit tot wijziging van het beleid inzake toeslagverlening;
- Besluit tot korten van pensioenaanspraken en -rechten als bedoeld in artikel 134 PW.

Daarnaast beslist het verantwoordingsorgaan bij geschillen tussen het bestuur en de raad van toezicht.

Het bestuur en het verantwoordingsorgaan komen ten minste 2 keer per kalenderjaar in overleg bijeen in het kader van de oordeelsvorming door het verantwoordingsorgaan en zoveel vaker als in onderling overleg wordt vastgesteld.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vijf leden. De zetelverdeling is als volgt:

- Eén vertegenwoordiger namens de werkgevers;
- Eén vertegenwoordiger namens de deelnemers;
- Drie vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden.

Het verantwoordingsorgaan, dat ingesteld is op grond van de Pensioenwet, beoordeelt minimaal eenmaal per jaar het reilen en zeilen van het pensioenfonds en let daarbij o.a. op efficiency en effectiviteit. In het Reglement Verantwoordingsorgaan zijn taken en bevoegdheden vastgelegd. Het reglement is in lijn met de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen. De leden van dit orgaan worden als volgt benoemd. De vertegenwoordiger van de deelnemers na verkiezing door de deelnemers, de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden na verkiezingen door de pensioengerechtigden en de vertegenwoordiger van de werkgevers op voordracht door de werkgevers. De vertegenwoordiger namens de deelnemers wordt

voorgedragen namens de Centrale Ondernemingsraad. De VGC - Belangenvereniging voormalige medewerkers Campina kan kandidaten voorstellen ten behoeve van de invulling van zetels van pensioengerechtigden.

Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur, en staat het bestuur met raad terzijde. Het bestuur en de raad van toezicht komen tenminste 2 keer per kalenderjaar in een vergadering tezamen.

De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn beschreven in het Reglement van de Raad van Toezicht, welk reglement in lijn is met de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen. De raad van toezicht legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan, aan de werkgever en een samenvatting van het oordeel en de bevindingen worden in het jaarverslag opgenomen. De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke, deskundige en gezaghebbende personen. De leden zijn op geen enkele wijze, anders dan uit hoofde van de raad van toezicht, betrokken bij het functioneren van het pensioenfonds.

Pensioenbureau

De uitvoering van de taken van het pensioenfonds zijn voor een groot deel uitbesteed aan het pensioenbureau van het pensioenfonds. Dit betreft onder meer de volgende taken:

- Beleidsvoorbereiding en uitvoering;
- Pensioen- en deelnemersadministratie;
- Financiële en beleggingsadministratie;
- Monitoring, rapportages en verslaglegging;
- Communicatie.

Het pensioenbureau bereidt het strategisch financiële beleid voor, voert dit beleid uit, stuurt en bewaakt de ontwikkeling van de risicopositie en de beleggingsportefeuille ten opzichte van de door het bestuur vastgestelde bandbreedte. Het pensioenbureau rapporteert tijdens de bestuursvergaderingen over haar werkzaamheden aan het bestuur.

De medewerkers van het pensioenbureau zijn bij voorkeur in dienst bij de voormalig aangesloten werkgever FrieslandCampina Werknemers B.V., waarmee een service-level-agreement is gesloten ter waarborging van de continuïteit. Indien nodig maakt het pensioenbureau gebruik van tijdelijke inhuur van externe medewerkers. De inhoud van hun werkzaamheden wordt bepaald door het bestuur van het pensioenfonds.

Sleutelfuncties IORP II

In januari 2019 zijn de wijzigingen in de Pensioenwet uit hoofde van de Europese Richtlijn IORP II in werking getreden. Het doel van IORP II is het bevorderen van de verdere harmonisatie van pensioenen in de Europese Unie. Een belangrijk onderdeel hiervan betreft de inrichting van de zogenoemde sleutelfuncties. Dit betreft de risicobeheerfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie. IORP II maakt een onderscheid tussen de houder van een sleutelfunctie en de personele invulling van de daadwerkelijke uitvoering van de sleutelfunctie. Een sleutelfunctiehouder is een natuurlijk persoon die eindverantwoordelijk is voor de uitoefening van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie. In de operationele uitvoering van de taken die vallen onder de sleutelfuncties kan de sleutelhouder worden ondersteund door andere (in- en externe) personen (vervuller). Het pensioenfonds heeft de sleutelfuncties als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	Houder sleutelfunctie	Operationele uitvoering (vervulling)
Risicobeheerfunctie	Extern functionaris	Extern
Actuariële functie	Certificerend actuaris	Certificerend actuaris
Interne auditfunctie	Extern functionaris	Extern

In het beleidsdocument 'Inrichting Sleutelfuncties IORP II' zijn de taken, bevoegdheden en waarborgen van de drie sleutelfuncties beschreven. De sleutelfunctiehouders rapporteren periodiek aan het bestuur. Bij de inrichting van de sleutelfuncties is rekening gehouden met de omvang, interne organisatie, aard, schaal en complexiteit van het pensioenfonds. Gezien de beperkte complexiteit, het gesloten karakter en het gematigde risicoprofiel van het pensioenfonds is ervoor gekozen om de inrichting van de sleutelfuncties aan te laten

sluiten bij de bestaande governance van het pensioenfonds, waarbij de voorzitter een zo onafhankelijk mogelijke rol heeft. Het zijn van sleutelfunctiehouder past dan ook niet bij de rol van voorzitter. DNB heeft de inrichting van sleutelfuncties en de benoeming van de sleutelfunctiehouders goedgekeurd.

Adviserend actuaris

Op actuariel gebied wordt het pensioenfonds ondersteund door EY Actuarissen B.V., die als adviserend actuaris optreedt.

Waarmerkend (certificerend) actuaris

Het bestuur heeft een externe waarmerkend actuaris aangesteld verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. De waarmerkend actuaris beoordeelt de financiële positie van het pensioenfonds volgens de eisen van de toezichthouder. De waarmerkend actuaris rapporteert eenmaal per jaar aan het bestuur van het pensioenfonds door middel van een actuariel rapport en een actuariële verklaring. Rapportage aan de toezichthouder vindt plaats uiterlijk 30 juni van het jaar volgend op het kalenderjaar waarop de rapportage betrekking heeft.

Het bestuur heeft de waarmerkend actuaris de opdracht gegeven als sleutelfunctiehouder de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie uit te voeren. Dit is een tweedelijns functie die is belast met de wettelijke controle op de actuariële activiteiten van het pensioenfonds, waaronder:

- toezicht houden op de berekening van de technische voorzieningen;
- beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorziening, waaronder in ieder geval:
 - a. beoordelen of de gehanteerde methodieken, onderliggende modellen en aannames passend zijn;
 - b. beoordelen of er voldoende gegevens worden gebruikt en het beoordelen van de kwaliteit van die gegevens; en
 - c. toetsen van de gehanteerde aannames aan de praktijk;
- beoordelen van de gedragslijn voor het aangaan van pensioenverplichtingen;
- beoordelen van de adequaatheid van de verzekeringsregelingen;
- ertoe bijdragen dat het risicobeheer doeltreffend wordt toegepast.

De actuariële sleutelfunctiehouder rapporteert na afloop van elk kwartaal aan het bestuur.

Accountant

Het bestuur heeft KPMG Accountants N.V. als certificerend accountant aangesteld. Deze accountant controleert jaarlijks het jaarverslag en de jaarstaten voor de toezichthouder. Voorafgaand aan de jaarlijkse controle stemt de accountant de werkzaamheden af met het bestuur door middel van een controleplan. Vervolgens doet de accountant verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een accountantsverklaring en een verslag aan het bestuur. De accountant wordt jaarlijks uitgenodigd zijn bevindingen toe te lichten in een bestuursvergadering van het pensioenfonds. Rapportage aan de toezichthouder vindt plaats uiterlijk 30 juni van het jaar volgend op het kalenderjaar waarop de rapportage betrekking heeft.

Compliance officer

Het bestuur heeft GBA Accountants & Adviseurs aangesteld als compliance officer. De compliance officer is onafhankelijk van het bestuur en rapporteert periodiek zijn bevindingen aan het bestuur. De compliance officer ziet erop toe dat de gedragscode van het pensioenfonds wordt nageleefd.

2.2 Beheerste en integere bedrijfsvoering

Beheerste en integere bedrijfsvoering berust op de verantwoordelijkheden, de bevoegdheden, en de onderlinge verhoudingen van de bij het pensioenfonds betrokken organen en instellingen. Voor wat betreft de organen van het pensioenfonds zijn deze vastgelegd in de statuten en reglementen.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de inhoud en het (doen) uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft op het gebied van administratieve organisatie en interne controlemaatregelen getroffen ter naleving van de Sanctiewet 1977 en de op grond van die wet vastgestelde regelingen en besluiten met betrekking tot het financieel verkeer.

Met externe partijen waaraan activiteiten zijn uitbesteed en met de adviseurs zijn deze vastgelegd in overeenkomsten. Ter waarborging van beheerste en integere bedrijfsvoering heeft het pensioenfonds een integriteitsbeleid opgesteld.

Bij de beschikkingsbevoegdheid geldt het zogenaamde 4-ogen principe, dat wil zeggen dat minimaal twee personen dienen te ondertekenen. Alle bestuursleden zijn gezamenlijk onbeperkt beschikkingsbevoegd. De directeur en een medewerker van het pensioenfonds zijn gemachtigd om namens het pensioenfonds op te treden. Ten aanzien van het autoriseren van betaelopdrachten hanteert het pensioenfonds een autorisatieschema, waarbij twee bevoegde bestuursleden of gemachtigden optreden. Om de continuïteit te waarborgen zijn meerdere leden van het bestuur bevoegd om te autoriseren.

Integraal risicomanagement

Het beleid ten aanzien van integraal risicomanagement is vastgelegd in een beleidsdocument Integraal Risico Management (IRM). Als onderdeel van het IRM heeft het bestuur relevante beleidsdocumenten vastgesteld zoals het informatiebeveiligingsbeleid en het uitbestedingsbeleid.

Klachtenregeling

Het pensioenfonds heeft een klachtenregeling. Uitgangspunt van de klachtenregeling is het centraal stellen van de menselijke maat als belanghebbenden hun ongenoegen uiten of een klacht hebben. Het pensioenfonds volgt hier zoveel als mogelijk de gedragslijn 'Goed omgaan om met klachten' van de Pensioenfederatie en deze sluit aan bij de regelgeving van de Wet toekomst pensioenen.

Gedragscode

In de gedragscode staat beschreven wat het pensioenfonds verstaat onder integer gedrag en wat er van de verbonden personen wordt verwacht om invulling te geven aan de uitgangspunten. De gedragscode is ingesteld voor het bestuur en al degenen die voor, namens of in opdracht van het pensioenfonds werken en alle door het bestuur aan te wijzen betrokkenen, ter voorkoming van conflicten tussen het belang van het pensioenfonds en de privébelangen van betrokkenen alsmede ter voorkoming van het gebruik van vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds voor privédoeleinden.

Incidentenregeling

Op grond van de incidentenregeling kan het (mogelijk) niet naleven van de wet- en regelgeving gemeld en onderzocht worden. Dit is tevens de regeling waarmee verbonden personen aangesproken kunnen worden indien zij zich niet aan de gedragscode houden. Incidenten zullen te allen tijde gemeld worden bij de toezichthouder (DNB).

Klokkenluidersregeling

Indien de melder van een incident vreest dat het melden daarvan een gevaar is voor zijn positie, moet deze persoon een mogelijkheid hebben om het incident toch te melden, maar specifieke bescherming te krijgen ten aanzien van zijn positie. De klokkenluidersregeling verwijst voor de afhandeling van een incident naar de incidentenregeling, maar biedt daarnaast specifieke artikelen waarin staat beschreven hoe het pensioenfonds waarborgt dat de positie van de melder niet in gevaar komt.

Geschiktheid

Het bestuur, de medebeleidsbepalers en de leden van het verantwoordingsorganen dienen geschikt te zijn voor de uitvoering van hun taken. Dit geldt ook voor de sleutelfunctiehouders. Geschikt zijn heeft betrekking op kennis (opleiding en ervaring), vaardigheden en professioneel gedrag (competenties). Alle onderdelen tezamen worden aangeduid met de term geschiktheid. De eisen hieromtrent zijn vastgelegd in de Beleidsregel Geschiktheid 2012. De geschiktheid wordt getoetst door de toezichthouder (DNB). Het bestuur en het verantwoordingsorgaan heeft een geschiktheidsplan vastgesteld waarin mede is opgenomen op welke wijze de geschiktheid voor het bestuur en verantwoordingsorgaan als geheel, voor de individuele bestuurs- en verantwoordingsorgaanleden en voor de medebeleidsbepalers geborgd is.

Diversiteitsbeleid

Diversiteit binnen de organen van het pensioenfonds wordt nagestreefd vanuit het besef dat het de horizon van het bestuur en het verantwoordingsorgaan verbreedt. Dat brengt een completer bestuur en een betere verantwoordingsfunctie met zich mee. Het diversiteitsbeleid is een aspect in de samenstelling van de organen van een pensioenfonds en bij vacatures zal diversiteit nadrukkelijk nagestreefd worden. Bij de samenstelling van het bestuur en andere organen kijkt het bestuur echter breder dan de diversiteit zoals beschreven in de

Code Pensioenfondsen, waarin diversiteit met name wordt vertaald naar geslacht en leeftijd. Het bestuur hecht ook belang aan verscheidenheid van vaardigheden, achtergronden, opleiding en persoonlijkheden.

Bij Pensioenfonds Campina zijn er sinds 2009 geen nieuwe deelnemers toegetreden en is sprake van een vergrijsde populatie, waardoor het in de toekomst steeds moeilijker zal worden om aan de diversiteitsnormen van de Code Pensioenfondsen te voldoen.

Beloningsbeleid

Het bestuur heeft een vergoedingsregeling dat van toepassing is op leden van het bestuur, de commissies, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

Algemene verordening gegevensbescherming

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dit betekent dat met ingang van die datum in de EU dezelfde privacywetgeving van toepassing is. Pensioenfonds Campina verzamelt en verwerkt persoonlijke gegevens van zijn deelnemers. Daarbij is het pensioenfonds verwerkingsverantwoordelijk. Indien van toepassing is een verwerkersovereenkomst afgesloten met de externe partij of zal een verwerkingsovereenkomst worden afgesloten. Rondom de verwerking van persoonsgegevens is een beheerste en integere bedrijfsvoering vereist. De functionaris voor de gegevensbescherming (FG) is onder de AVG de functionaris die er voor zorgt dat een organisatie de bepalingen van de AVG naleeft. De rol van FG wordt ingevuld door een medewerker van het pensioenbureau. Het pensioenfonds is eindverantwoordelijk als de AVG niet wordt nageleefd.

Code pensioenfondsen

Het pensioenfonds leeft de Code Pensioenfondsen na op basis van het 'comply or explain' beginsel. In het jaarverslag wordt gemotiveerd uiteengezet waarom een norm niet (volledig) is toegepast.

Zelfevaluatie

Eén keer per jaar evalueren de bestuursleden het eigen functioneren. Daarbij wordt tevens het functioneren van het bestuur als geheel en van het bestuursmodel beoordeeld. Om de twee jaar wordt de zelfevaluatie extern begeleid.

Benchmarking

Het pensioenfonds doet tenminste eens per drie jaar een benchmarking van de pensioenuitvoerings- en vermogensbeheerkosten ten opzichte van andere pensioenfondsen. In het bestuursverslag wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over de hoogte van de gemaakte uitvoerings-, vermogensbeheer- en transactiekosten en van de gerealiseerde rendementen.

Communicatie

Het bestuur hecht, naast de vervulling van de wettelijke verplichting, waarde aan een goede communicatie over de door haar uitgevoerde pensioenregelingen aan alle belanghebbenden. Hiertoe beschikt zij over de volgende middelen:

- Jaarverslag;
- Nieuwsbrief;
- Website;
- Jaarlijks verstrekken van het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) met een opgave van alle bij het pensioenfonds opgebouwde en op te bouwen pensioenaanspraken voor de deelnemers;
- Het Pensioenregister (mijnpensioenoverzicht.nl) met een opgave van alle bij het pensioenfonds opgebouwde en op te bouwen pensioenaanspraken voor de deelnemers. De gegevens worden 3x per jaar geactualiseerd;
- Jaarlijkse opgave aan alle pensioengerechtigden van de geïndexeerde pensioenaanspraken;
- Persoonlijke begeleiding van betrokkenen over de bij het pensioenfonds ondergebrachte rechten door het pensioenbureau, waar mogelijk in samenwerking met de (voormalig) aangesloten werkgevers;
- Het pensioenreglement, inclusief online beschikbaarheid via Intranet van de werkgever en beschikbaarheid via de website van het pensioenfonds;
- Incidentele mailings en acties;
- Overleg met verantwoordingsorgaan en raad van toezicht.

Het beleid ten aanzien van de communicatie is vastgelegd in een communicatiebeleidsplan. Op 4 september 2024 heeft het bestuur het communicatiebeleidsplan 2024-2027 beoordeeld en vastgesteld.

2.3 Uitbestede werkzaamheden

Het bestuur is verantwoordelijk voor de beheersing van het door het pensioenfonds te voeren beleid, ook voor het gedeelte van de werkzaamheden dat is uitbesteed. Het bestuur zal daarom niet tot uitbesteding van werkzaamheden overgaan, tenzij voldoende waarborgen worden geboden voor het handhaven van een beheerste en integere bedrijfsvoering, alsmede ter zake van fraudebestrijding.

Het bestuur heeft de advisering over en het beheer van het vermogen, de beleggingsadministratie en de werkzaamheden inzake actuariële berekeningen uitbesteed aan externe deskundigen. Het vermogen wordt beheerd door fiduciair manager Goldman Sachs Asset Management en geadmistreerd door de custodian Northern Trust. Met de fiduciair manager en de custodian zijn service level agreements afgesloten. Terzake van de dienstverlening door de fiduciair manager en de custodian, verstrekken beide organisaties jaarlijks een interne beheersingsrapportage 'SOC 1' (Service Organization Controls), waaruit blijkt dat de opzet en werking van de administratieve organisatie en de interne controle voldoen aan de daaraan te stellen eisen. Voor actuariële advisering wordt gebruik gemaakt van EY Actuarissen, die het pensioenfonds terzijde staat bij alle actuariële onderwerpen.

De verwerking van de pensioenuitkeringen, waaronder begrepen verwerking van uitbetalingen, digitale loonaangifte, print- en maildiensten, is uitbesteed aan Colosseus/Axini. Met Colosseus/Axini is een service level agreement gesloten. Jaarlijks wordt een interne beheersingsrapportage verstrekt inzake de effectieve werking van de beheersmaatregelen met betrekking tot de pensioen excasso.

Het pensioenfonds maakt gebruik van de pensioenadministratiesysteem IVPA van de softwareonderneming Visma Idella. Met Visma Idella zijn service-level-agreements gesloten, waaronder voor het operationeel maken van een server-hosting omgeving en het in licentie gebruiken van de software. Jaarlijks wordt een interne beheersingsrapportage 'ISAE 3000' verstrekt inzake de effectieve werking van de beheersmaatregelen. De broncode van de software wordt door Visma Idella veiliggesteld bij een externe partij, zodat de continuïteit van de software is gewaarborgd.

Het pensioenfonds maakt gebruik van ICT-diensten van de (voormalig) aangesloten werkgever FrieslandCampina Nederland B.V., waarover contractuele afspraken zijn gemaakt.

2.4 Integraal risicomanagement: risico's en beheersing van risico's

De doelstelling van het integraal risicomanagementbeleid is dat het pensioenfonds inzicht heeft in de risico's die de strategische doelstellingen kunnen bedreigen en maatregelen te nemen om deze risico's afdoende te beheersen. Het pensioenfonds hanteert als basis voor de identificatie van de operationele risico's de FIRM-indeling, waarbij het onderscheid is gemaakt naar financiële, niet-financiële en strategische risico's.

Het pensioenfonds hanteert daartoe het 'three lines'-model. Dit is het basisprincipe waarop de rolverdeling tussen de verschillende functionarissen is gestoeld. Gestreefd wordt naar een zo zuiver mogelijke scheiding van de eerste, tweede en derde lijn tussen bestuur en bestuurscommissies. Het volledige beleid ten aanzien van integraal risicomanagement is vastgelegd in een beleidsdocument Integraal Risicomanagement.

Het 'three lines'-model ziet er als volgt uit:

- 1^e lijn: het bestuur vormt de eerste lijn doordat het verantwoordelijkheid draagt voor de beleids- en besluitvorming en risicobeheersing. Het bestuur wordt daarbij ondersteund door meerdere bestuurscommissies, werkgroepen en het pensioenbureau;
- 2^e lijn: de sleutelfunctiehouder risicobeheer ziet toe op een correcte uitvoering van de risicomanagement taken door de eerste lijn. De sleutelfunctiehouder actuariel en de compliance officer zijn ook onderdeel van de 2^e lijn;
- 3^e lijn: dit betreft de sleutelfunctiehouder Interne audit.

Daarnaast toetsen fondsorganen (verantwoordingsorgaan, raad van toezicht) en functionarissen (accountant, certificerend actuaaris) achteraf of het risicomanagement correct is toegepast. Tevens wordt er ook getoetst door het externe toezicht (o.a. DNB).

Strategische en operationele risico's

Risico's zijn gebeurtenissen die het behalen van de strategische doelstellingen in de weg kunnen staan. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar strategische en operationele risico's. Om de inzichtelijkheid te verhogen zijn de strategische risico's ingedeeld in twee categorieën (Key risks en Middle risks), waarin acht strategische risico's zijn opgenomen. Het bestuur heeft de volgende strategische risico's gedefinieerd:

Strategische risico's	
Nr.	Key risks
S1	Niet toekomstbestendig
S2	Dekkingsgraad onvoldoende voor ambitie
S3	Gevoeligheid politieke en economische ontwikkelingen
S4	Discontinuïteit in operatie / druk op bezetting fondsorganen
Nr.	Middle risks
S5	Beleggingsbeleid niet afgestemd op de verplichting
S6	Weinig aanbieders DB administratie in DC stelsel
S7	Gevoeligheid rampen (pandemie, klimaatrampen, oorlog) of extra regels als gevolg daarvan
S8	Besluitvorming in het bestuur

Voor de identificatie van de operationele risico's worden de volgende risicocategorieën gehanteerd zoals getoond in onderstaande tabel.

Algemeen operationeel risico	
Het risico dat de uitvoering niet conform het beleid plaatsvindt.	
Operationele risico's - risicocategorieën	
Financiële risico's	Niet-financiële risico's
Matching-/renterisico	Omgevingsrisico
Marktrisico	Operationeel risico
Kredietrisico	Uitbestedingsrisico
Verzekeringstechnisch risico	IT-risico
	Integriteitsrisico
	Juridisch risico

Jaarlijks worden de bruto risico's door het bestuur vastgesteld, gewogen, geëvalueerd en bijgesteld. Het netto risico is de resultante van het bruto risico ná het nemen van beheersmaatregelen.

Algemeen operationeel risico

Om het algemeen operationeel risico zoveel als mogelijk te beperken heeft het pensioenfonds de volgende beheersmaatregelen:

- Heldere en duidelijke instructies en mandaten voor uitvoerende partijen
- Goede rapportages
- Voldoende deskundigheid van bestuur en pensioenbureau
- Zorgvuldige selectie van uitbestedingspartijen

Aan de hand van verschillende beheersmaatregelen kan het bestuur goed monitoren en waar nodig tijdig bijsturen. Het volledige beleid ten aanzien van integraal risicomanagement is vastgelegd in het Integraal Risicomanagement Handboek.

Systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA)

De in de Systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) onderkende risico's zijn door het bestuur vastgesteld. Jaarlijks vindt er een nieuwe herijking plaats. Op 2 juli 2025 heeft het bestuur alle risico-items van de SIRA opnieuw beoordeeld en vastgesteld. De SIRA is als bijlage 5 opgenomen in het Integraal Risicomanagement Handboek.

Eigen risicobeoordeling (ERB)

Als onderdeel van het risicomanagementbeleid zijn pensioenfondsen wettelijk verplicht om vanuit de IORP II-richtlijn minimaal driejaarlijks een eigen risicobeoordeling (ERB) uit te voeren. Het wettelijk kader voor de ERB wordt gevormd door artikel 18b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. De ERB maakt

integraal onderdeel uit van de strategie en wordt in aanmerking genomen bij het nemen van strategische beslissingen.

De ERB heeft als doel een integraal inzicht te verschaffen op onder meer:

- De materiële risico's die het pensioenfonds loopt in relatie tot de missie, visie, kernwaarden en strategie;
- De risicohouding (risk appetite) van het pensioenfonds;
- De financiële en niet-financiële risico's waaraan het pensioenfonds is of in de toekomst wordt blootgesteld;
- De beoordeling van de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer.

In het ERB-beleidsdocument staan de uitgangspunten van het ERB-beleid, de frequentie van de ERB, de betrokken partijen en inhoud van de rapportage inzake de ERB. Het bestuur is verantwoordelijk voor het onderhouden van het ERB-beleid, de coördinatie van de ERB en voert de regie op de samenstelling van de ERB-rapportage. Op 26 maart 2025 heeft het bestuur de ERB-rapportage vastgesteld.

3. Pensioenregelingen

3.1 Aangesloten werkgevers

Het pensioenfonds voert pensioenregelingen uit voor (gewezen) werknemers van voormalig aangesloten werkgevers, zoals staat vermeld in paragraaf 1.1. Vanwege de gesloten status van het pensioenfonds per 1 januari 2015 betreft de uitvoering de pensioenaanspraken en pensioenrechten zoals die tot en met 31 december 2014 zijn opgebouwd.

3.2 Deelnemerschap

Blijkens het pensioenreglement van het pensioenfonds, zijn werknemers van de voormalig aangesloten werkgevers die 21 jaar of ouder zijn, deelnemer in de regeling, mits ze op 31 december 2008 een arbeidsovereenkomst hadden met Campina Zuivel B.V. of Campina Management B.V. (thans geen personeel meer in dienst), en nog in dienst zijn van een van de rechtsopvolgers.

3.3 De pensioenregeling, premievrijmaking en flexibiliseringsmogelijkheden

Door beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst vindt vanaf 1 januari 2015 in het pensioenfonds geen pensioenopbouw meer plaats voor de medewerkers, die op 31 december 2014 nog in dienst van de werkgevers waren. Vanaf 2015 wordt de pensioenopbouw voor deze groep voortgezet bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zuivel en aanverwante industrie (BPZ). Ook de toeslagverlening voor deze medewerkers, is buiten het pensioenfonds ondergebracht.

Er vindt alleen nog pensioenopbouw plaats voor een kleine groep deelnemers, die op 31 december 2014 nog een WAO of WIA-uitkering genieten en waarvoor de pensioenopbouw wegens premievrijstelling in verband met arbeidsongeschiktheid wordt voortgezet. Bij een verlaging van de mate van arbeidsongeschiktheid wordt de premievrije voorzetting naar rato neerwaarts aangepast; een verhoging heeft geen invloed op de hoogte van de premievrije voorzetting. Daarnaast voert het pensioenfonds de pensioenregelingen uit die door de voormalig aangesloten werkgevers zijn toegezegd aan:

- gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers);
- gewezen deelnemers ('slapers');
- pensioengerechtigden.

Het pensioenfonds verleent uitsluitend voorwaardelijke toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten van gewezen deelnemers ('slapers') en pensioengerechtigden volgens de bepalingen in het pensioenreglement.

Met het Pensioenreglement 2006, dat per 1 januari 2006 is ingegaan en laatstelijk is gewijzigd per 1 januari 2020, kent het pensioenfonds voor al haar (gewezen) deelnemers één pensioenreglement. Het pensioenreglement is gewijzigd wegens beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de werkgevers. Vanaf 2015 vindt onder het pensioenreglement geen pensioenopbouw meer plaats, behoudens enige uitzonderingen. Ook de onvoorwaardelijke toeslagverlening aan de medewerkers, die nog in dienst zijn van de werkgevers, wordt buiten het pensioenfonds door een andere pensioenuitvoerder voortgezet. Het Ministerie van Financiën heeft de pensioenregeling op 10 november 2016 onder voorwaarden aangewezen als een pensioenregeling in de zin van de Wet op de loonbelasting voor toepassing van artikel 19d. Op 11 december 2019 is de meest recente versie van het reglement door het bestuur vastgesteld.

In een separate vaststellingsovereenkomst zullen door het pensioenfonds en de werkgevers nadere bepalingen worden uitgewerkt over de verzekering van de pensioenaanspraken, die voortkomen uit het Pensioenreglement 2006 van de gewezen deelnemers, die nog werkzaam zijn bij werkgevers. In de vaststellingsovereenkomst wordt beleid geformuleerd over met name de volgende verhogingen van pensioenaanspraken die niet meer bij de Stichting zijn verzekerd en bij een andere pensioenuitvoerder worden ondergebracht:

- De toekomstige toeslagen over de tot en met 31 december 2014 opgebouwde aanspraken van actieve werknemers;
- De toename van de pensioenaanspraken door de verhoging van de pensioengrondslag van de arbeidsongeschikten volgens Reglement 2006 dat gold voor 1 januari 2015;
- De tot 1 januari 2015 door het pensioenfonds uitgevoerde garantieregelingen (te weten, garantie ouderdomspensioen, garantie nabestaandenpensioen en garantie tijdelijk nabestaandenpensioen).

De pensioenregeling volgens het Pensioenreglement 2006 tot en met 31 december 2014, was een middelloonregeling op basis van deelnemersjaren. Voor de pensioenopbouw tot 1 januari 2015 werd een salaris (vast en variabel tezamen) tot ten hoogste € 60.444,- (bedrag 1 januari 2014) in aanmerking genomen, uitgaande van een voltijddienstverband.

De premievrije voortzetting van de pensioenopbouw voor reeds per 31 december 2014 arbeidsongeschikten vindt nog wel plaats bij het pensioenfonds. Deze opbouw geschiedt op de laatstelijk per 31 december 2014 vastgestelde grondslag op basis van de uitgangspunten Pensioenreglement 2006 zonder toekomstige verhoging van de grondslag.

Het uitlooprisico voor arbeidsongeschiktheid na 31 december 2014 uit ziekte voor 1 januari 2015 is niet bij het pensioenfonds verzekerd, maar door de voormalig aangesloten werkgevers elders ondergebracht.

Op dit moment hebben de werkgever en het pensioenfonds de vaststellingsovereenkomst, waarin deze afspraken worden bevestigd, nog niet ondertekend; partijen handelen echter in de geest van deze afspraken.

De pensioenregeling volgens het Pensioenreglement 2006, versie 1 januari 2020, heeft de volgende kenmerken:

Karakter pensioenregeling:	Uitkeringsovereenkomst
Werkgevers:	De pensioenregeling is van toepassing voor (gewezen) werknemers van voormalig aangesloten werkgevers, zoals staat vermeld in paragraaf 1.1.
Regeling:	Opbouw pensioenaanspraken tot en met 31 december 2014 uitgaande van middelloon op basis van deelnemersjaren. Voortzetting (premienvrije) opbouw alleen voor de deelnemer die op 31 december 2014 arbeidsongeschikt is en naar evenredigheid van het WIA percentage.
Actieven:	Arbeidsongeschikte deelnemer voor wie op grond van de pensioenovereenkomst in aanmerking komt voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.
Gewezen deelnemer ('nog werkzaam bij de werkgever'):	Werknemers voor zover die voor, maar uiterlijk op 31 december 2008 én op 31 december 2014 in dienst waren bij een van de aangesloten werkgevers, van die aangesloten werkgevers voor wie de pensioenopbouw voor rekening van een van de aangesloten werkgevers wordt voortgezet, met uitzondering van degenen die bij indiensttreding schriftelijk afstand hebben gedaan van het recht op deelname aan de pensioenregelingen van de Stichting Pensioenfonds Campina door middel van ondertekening - en bij aanwezigheid van een partner door middel van medeondertekening door de partner - van een afstandsverklaring.
Gewezen deelnemer ('slapers'):	Oud-werknemers van die aangesloten werkgevers voor wie de pensioen premievrij wordt voortgezet.
Pensioengerechtigde:	Deelnemer voor wie op grond van de pensioenovereenkomst het pensioen is ingegaan.
Standaardpensioendatum:	Voor het ouderdomspensioen opgebouwd tot en met 31 december 2013, de eerste dag van de maand waarin de 65-ste verjaardag van de (gewezen) deelnemer valt. Voor het ouderdomspensioen opgebouwd vanaf 1 januari 2014, de eerste dag van de maand waarin de 67-ste verjaardag van de (gewezen) deelnemer valt.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid:	Bij arbeidsongeschiktheid vóór 2015 vindt er een premievrijstelling plaats voor de pensioenopbouw van het ouderdomspensioen en voor het partner- en wezenpensioen op basis van koopsommen. Voor de vaststelling van de premievrijgestelde pensioenopbouw wordt alleen de laatst geldende reguliere pensioengrondslag betrokken. De mate van premievrijstelling is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. Verhogingen van het AO-percentage worden niet betrokken voor de premievrije opbouw. Bij verlaging van het AO-percentage wordt de opbouw wel aangepast conform de verlaging.
Toeslagen:	Op de krachtens dit reglement verworven pensioenrechten en premievrije aanspraken van deelnemers die niet meer in dienst zijn bij een voorheen aangesloten werkgever, wordt jaarlijks per 1 januari een toeslag verleend van maximaal de consumentenprijsindex, alle huishoudens afgeleid, zoals vastgesteld door het CBS gemeten over de periode oktober tot oktober daaraan voorafgaand. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten

en pensioenaanspraken worden aangepast. Zolang de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% vindt geen toeslagverlening plaats. De hoogte van de toeslagverlening is zodanig dat deze in de toekomst bestendig kan worden verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken van nog bij voormalig aangesloten werkgevers in dienst zijnde werknemers, is door werkgevers ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder.

Uitruil:	Bij uitdiensttreding of op de standaardpensioendatum wordt – indien er een partner bekend is – standaard een deel van het ouderdomspensioen uitgeruild ten behoeve van partnerpensioen in de verhouding 100:70. De uitruil gebeurt op basis van een periodiek vast te stellen collectief actuariel neutrale en sekseneutrale uitruilfactor. De deelnemer en de partner hebben de mogelijkheid af te zien van de uitruil.
AOW-overbrugging:	Bij ingang van het levenslang ouderdomspensioen kan de deelnemer tijdelijk een hoger pensioen ontvangen tot aan de AOW-leeftijd. Dit gebeurt op basis van een periodiek vast te stellen collectief actuariel neutrale en sekseneutrale uitruilfactor. De uitkering vanaf de AOW-leeftijd wordt dan lager.
Variërende uitkering:	Bij ingang van het levenslang ouderdomspensioen kan de deelnemer tijdelijk een hoger pensioen ontvangen voor de periode van maximaal 10 jaar. Dit gebeurt op basis van een periodiek vast te stellen collectief actuariel neutrale en sekseneutrale uitruilfactor. De uitkering in de jaren erna wordt dan lager, te weten 75% van de hoge uitkering.
Vervroeging/uitstel:	De standaard pensioenleeftijd is 65 jaar. Voor een deelnemer is het mogelijk om het pensioen eerder of later in te laten gaan, tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de AOW-leeftijd bereikt. Het pensioen eerder laten ingaan is mogelijk vanaf de 55-jarige leeftijd.
Deeltijdpensioen:	Deeltijdpensioen is mogelijk in stappen van 20%, 40%, 60% of 80%.
Waardeoverdrachten:	Voor werknemers die bij een vorige werkgever pensioenrechten hebben opgebouwd, bestaat er geen mogelijkheid meer om deze rechten in te brengen in het pensioenfonds. Bij beëindiging van het deelnemerschap is de ex-werknemer gerechtigd de waarde van diens aanspraken op pensioen te doen overdragen naar een andere pensioenuitvoerder. Waardeoverdrachten geschieden conform het bij en krachtens de Pensioenwet bepaalde en eventueel door het bestuur vastgestelde nadere voorwaarden.

Het is voor gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgever) niet toegestaan om de waarde van diens aanspraken op pensioen bij het pensioenfonds individueel te doen overdragen naar Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zuivel en aanverwante industrie' (BPZ). De actieve pensioenopbouw voor gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgever) wordt vanaf 1 januari 2015 voortgezet bij het BPZ.

4. Herverzekering

Omdat het pensioenfonds, gezien haar omvang, voldoende solvabel is om de betreffende risico's te dragen en omdat vanwege de opgezegde uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2015 het pensioenfonds fors minder sterfterisico loopt, heeft het bestuur besloten de financiële risico's voortvloeiende uit de aangegeven pensioenverplichtingen voor wat betreft sterfterisico in eigen beheer te nemen.

De herverzekeringscontracten met Elips Life en Zwitserleven zijn per 1 januari 2015 opgezegd.

5. Financiële opzet

5.1 Inleiding

De belangrijke financiële doelstellingen van het pensioenfonds, in hun onderlinge samenhang, zijn:

- het waarborgen van de opgebouwde en op te bouwen pensioenaanspraken overeenkomstig de in het reglement vastgelegde bepalingen;
- de realisatie van de beleidsdoelstellingen op het gebied van de toeslagen en van het eigen vermogen met behulp van o.a., het beleggingsbeleid;
- het minimaliseren van de kansen op en de mate van een dekkingstekort.

In dit hoofdstuk wordt de financiële opzet van het pensioenfonds uiteengezet. Ingegaan wordt op de waarderingsgrondslagen van het belegd vermogen en de pensioenverplichtingen.

5.2 Dekkingsgraden en kasstromen

Door het pensioenfonds worden vier soorten dekkingsgraden gehanteerd:

- marktwaarde dekkingsgraad;
- actuele (nominale) dekkingsgraad;
- beleidsdekkingsgraad;
- reële dekkingsgraad.

Marktwaarde dekkingsgraad

De marktwaarde dekkingsgraad is gelijk aan het pensioenvermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen, waarbij de verplichtingen zijn gewaardeerd op basis van de actuele rentetermijnstructuur zonder aanpassingen. De marktwaarde dekkingsgraad is bepalend voor het strategisch rente-afdekkingsbeleid van het pensioenfonds.

Actuele (nominale) dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad is gelijk aan het pensioenvermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen, waarbij de verplichtingen zijn gewaardeerd op basis van de door DNB gepubliceerde Rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen (inclusief UFR).

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het 12 maands gemiddelde van de actuele dekkingsgraad voorafgaand aan het moment van vaststelling. De beleidsdekkingsgraad is bepalend bij beleidsmatige besluiten die zijn gebaseerd op de financiële positie van het pensioenfonds, waaronder het vaststellen van de mogelijkheid tot toeslagverlening en het herstelplan.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad is de verhouding tussen de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig en duurzaam kan worden geïndexeerd.

De kasstromen van de pensioenverplichtingen en toekomstige uitvoeringskosten worden jaarlijks door de adviserend actuaris bepaald en door het bestuur vastgesteld. De contante waarde van de kasstromen is onder meer afhankelijk van publicatie van nieuwe prognosetafels door het Actuarieel Genootschap, eventuele toeslagverlening en fluctuaties in de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur ultimo jaar. Eventuele (tussentijdse) wijzigingen in (actuariële) grondslagen worden door de adviserend actuaris ingeschat en verwerkt op het moment dat het bestuur dit heeft vastgesteld. Indien een toeslag wordt verleend, worden de kasstromen hierop aangepast.

Vaststellen actuele- en beleidsdekkingsgraad

Op basis van deze kasstromen wordt maandelijks een voorziening pensioenverplichtingen (VPV) geschat. De kasstromen op jaarbasis worden elke maand met 1/12 opgeschoven en gekoppeld aan de maandelijks door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen.

Nadat de schatting van de VPV is vastgesteld en alle boekingen van de voorgaande maand in de boekhouding zijn verwerkt, wordt door de financiële administratie uiterlijk de 10e werkdag van de maand de voorlopige actuele -en beleidsdekkingsgraad van de voorgaande maand gerapporteerd aan DNB. Omdat de definitieve afsluiting van de maand ná de 10e werkdag van de maand is, kunnen er nog beperkte wijzigingen optreden in

de boekhouding. Om deze reden wordt de actuele dekkingsgraad nogmaals berekend. Indien de afwijking tussen de gerapporteerde actuele dekkingsgraad aan DNB en de definitieve actuele dekkingsgraad groter is dan 0,2%, wordt in dezelfde maand nog een herrapportage aan DNB gedaan. Bij de vaststelling van de actuele -en beleidsdekkingsgraad vindt altijd een controle plaats op basis van het 4-ogen principe.

5.3 Waarderingsgrondslagen

5.3.1 Waardering van de beleggingen

Alle beleggingen worden tegen reële waarde gewaardeerd. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de volgende uitgangspunten:

- Beleggingen met een beursnotering: tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers;
- Beleggingen zonder beursnotering:
 - beleggingsinstellingen in aandelen en participaties in beleggingsfondsen: op de ultimo verslagperiode laatst bekende netto vermogenswaarde (op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de fund manager);
 - niet-beursgenoteerde aandelen/obligaties of indien koersvorming niet representatief wordt geacht: vaststelling door de beheerder met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen;
 - leningen op schuldbekentenis: op de contante waarde van de toekomstige kasstromen. Bepaling van de contante waarde vindt plaats met behulp van een relevante rentecurve, waarbij tevens rekening wordt gehouden met een kredietopslag, die afhankelijk is van de sector en creditrating van de uitgevende instelling en de looptijd van de lening; en
 - valutatermijncontracten en rentederivaten: op basis van de opgave van de custodian vervaardigd met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen of volgens gegevens dataproviders.

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid. Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in euro's tegen de contante koersen per balansdatum.

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

- Directe beleggingsopbrengsten:
Als directe beleggingsresultaten worden verantwoord de interest en de ontvangen dividenden onder aftrek van de kosten voor vermogensbeheer. Dividenden op aandelen worden als opbrengst verantwoord op het tijdstip dat de koers van het desbetreffende aandeel respectievelijke fonds ex-dividend noteert.
- Indirecte beleggingsopbrengsten:
Zowel de gerealiseerde als de niet-gerealiseerde koers- en valutakoersresultaten van beleggingen worden als indirecte beleggingsopbrengsten verantwoord. De ongerealiseerde en gerealiseerde resultaten op valutatermijncontracten worden ten gunste of ten laste van de indirecte beleggingsopbrengsten gebracht.

5.3.2 Waardering van de technische voorzieningen

Het pensioenfonds stelt de toereikende technische voorzieningen vast met betrekking tot het geheel van de pensioenverplichtingen. De toekomstige voorwaardelijke toeslagverlening maakt geen onderdeel uit van de pensioenverplichtingen.

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit conform het pensioenreglement. De pensioenaanspraken zijn verzekerd in eigen beheer.

De vaststelling van de technische voorzieningen geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- Berekening vindt plaats op basis van marktwaardering;
- De grondslagen zijn gebaseerd op prudente beginselen inzake overlijden, arbeidsongeschiktheid en levensverwachting;
- De methodiek en grondslag van vaststelling is van jaar op jaar consistent, tenzij juridische, demografische en/of economische omstandigheden zich hiertegen verzetten.

De technische voorzieningen van het pensioenfonds bestaan uit de voorziening pensioenverplichtingen. De technische voorziening is gelijk aan:

- voor de actieve deelnemers de - op basis van prudente grondslagen vastgestelde - actuariële contante waarde van de over de verstreken dienstjaren verkregen pensioenaanspraken, inclusief de toegekende toeslagen.
- voor niet-actieve deelnemers de actuariële contante waarde van de verzekerde pensioenen, inclusief de tot balansdatum verstrekte toeslagen.
- voor arbeidsongeschikte deelnemers de actuariële contante waarde van de verzekerde pensioenen, inclusief het premievrijgestelde deel van de toekomstige premies. Het betreft hierbij de contante waarde van de toekomstige - tot en met de pensioendatum - te betalen reglementaire pensioenbijdragen, waarbij de kans op revalidering buiten beschouwing is gelaten.
- voor de ingegane (pre)pensioenuitkeringen en ingegane nabestaandenpensioenen: de - op basis van de hierna te noemen actuariële grondslagen - vastgestelde contante waarde van de ingegane uitkeringen.

De technische voorziening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen.

Interest:	Conform de Rentetermijnstructuur Financieel Toetsingskader per ultimo vorig boekjaar, zoals deze wordt gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.
Sterfte:	Er wordt gebruik gemaakt van de prognosetafel AG2024 inclusief ervaringssterfte ES2025. Tevens is uitgegaan van ervaringssterfte op basis van fondsspecifieke correctiefactoren.
Partnerschap:	Voor partnerpensioen wordt het systeem van onbepaalde partner gehanteerd. Daarbij wordt uitgegaan van de volgende gehuwdheid: tot 25 jaar: werkelijke status; voor 25 tot 65 jaar: 90%; vanaf 65 jaar: werkelijke status. Op de pensioenrichtleeftijd van 65 jaar is de gehuwdheid-/partnerfrequentie gelijk aan 100%. Het partnerpensioen is op de pensioengerechtigde leeftijd gefinancierd. Na de pensioenrichtleeftijd vindt waardering van het partnerpensioen plaats op basis van het bepaalde partnersysteem.
Leeftijdsvaststelling:	De leeftijden op de balansdatum zijn bepaald in de veronderstelling dat iedere verzekerde geboren is op de eerste dag van zijn geboortemaand.
Leeftijdsverschil:	Uitgangspunt is dat, indien de man de hoofddeelnemer is, de vrouw 2 jaar en 8 maanden jonger is en indien de vrouw de hoofddeelnemer is, de man 2 jaar ouder is.
Kostenopslagen:	In verband met toekomstige uitvoering- en administratiekosten wordt rekening gehouden met een opslag op de voorziening voor pensioenverplichtingen.
Uitkeringen:	Bij de waardering van de aanspraken is uitgegaan van de veronderstelling dat de pensioenuitkeringen continu geschieden.
Wezenpensioen:	Voor nog niet ingegaan wezenpensioen wordt de voorziening pensioenverplichtingen van het nog niet ingegane partnerpensioen voor jonger dan 65-jarige (ex-) deelnemers met 2,0% verhoogd.
Arbeidsongeschikten:	De voorziening wordt gesteld op de contante waarde van de individueel vastgestelde pensioenen, betrekking hebbende op de pensioengevende aanspraken op de balansdatum, vermeerderd met de contante waarde van de nog op te bouwen pensioenaanspraken tot de standaardpensioendatum.

Ervaringssterfte

De adviserend actuaris voert één keer per 4 jaar een volledig ervaringssterfteonderzoek uit en in de tussenliggende jaren vindt minimaal één keer een quick-scan van de ervaringssterfte plaats. In 2022 is voor het laatst een volledig ervaringssterfteonderzoek uitgevoerd. Aanvullend heeft in het kader van de toekomst oriëntatie een grondslagenonderzoek plaatsgevonden in 2025. Naar aanleiding hiervan zijn de fondsspecifieke correctiefactoren in december 2025 geactualiseerd.

Voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten

De voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten wordt vastgesteld als contante waarde van de verwachte toekomstige uitvoeringskosten. Het pensioenfonds zal de verwachte toekomstige uitvoeringskosten (kasstromen) eenmaal per jaar vaststellen op basis van de op dat moment beste schatting van de toekomstige kasstromen. Deze kasstromen worden vervolgens contant gemaakt op basis van de rentetermijnstructuur die het pensioenfonds hanteert voor de waardering van de pensioenverplichtingen op dat moment.

Op verzoek van het bestuur toetst de adviserend actuaire periodiek in hoeverre de grondslagen en methodiek die worden gebruikt voor de vaststelling van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten, nog prudent en passend zijn. Dit heeft geleid tot beperkt aanpassing van deze grondslagen. Voor de verwachte toekomstige uitvoeringskosten worden ultimo 2025 de volgende uitgangspunten meegenomen:

- 2,5% inflatie;
- eventuele kostenbesparingen;
- periode dat het pensioenfonds de huidige constellatie verwacht voort te zetten als zelfstandig pensioenfonds met een resterende termijn van 1 jaar;
- eenmalige kosten overdracht naar andere pensioenuitvoerder;
- verwachte uitvoeringskosten benodigd voor uitvoering ná het moment van overdracht te voldoen aan nieuwe uitvoerder van 2,75% van de technische voorziening op dat moment;
- eenmalige kosten benodigde bij eventuele liquidatie van het pensioenfonds.

Verwachtingen van kostenbesparingen zullen worden onderbouwd door een gedetailleerde meerjarenbegroting, waarin de besparingen concreet zijn benoemd en eventuele acties zijn besproken en geaccordeerd. Ten behoeve van de genoemde 'periode dat het pensioenfonds verwacht in huidige constellatie voort te gaan' zal het bestuur regelmatig onderzoek doen welke uitvoering en onderbrenging in het belang van de deelnemers het beste is. Jaarlijks valt uit de voorziening vrij het bedrag aan verwachte kosten dat voor het boekjaar in de voorziening was betrokken.

Het pensioenfonds maakt jaarlijks een begroting van de uitvoerings- en administratiekosten voor het komende boekjaar. Deze begroting dient tevens als basis voor de toekomstige uitvoeringskosten bij het zelfstandig voortbestaan van het pensioenfonds.

5.4 Pensioenvermogen

Het pensioenvermogen is de som van de beleggingen, de vorderingen, overlopende activa en de liquide middelen onder aftrek van de overige schulden en overlopende passiva.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is het verschil van het pensioenvermogen en de technische voorzieningen.

Minimaal vereist vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen wordt jaarlijks door de actuaire bepaald op basis van de wettelijk gestelde eisen bij of krachtens artikel 131 van de Pensioenwet en artikel 11 van het Besluit financieel toetsingskader. Per 31 december 2024 bedraagt het minimaal vereist eigen vermogen 104,0%. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bestaat er een dekkingstekort. Als er sprake is van een situatie van een dekkingstekort, dan zal het pensioenfonds DNB direct inlichten over de ontstane situatie. In bijlage 1 'financieel crisisplan' staat beschreven welke maatregelen genomen kunnen worden om uit de situatie van dekkingstekort te komen.

Indien de beleidsdekkingsgraad zich gedurende 5 jaar achtereen in een situatie van een dekkingstekort bevindt én op het laatste meetmoment (einde van enig kwartaal) de actuele dekkingsgraad eveneens lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dient het pensioenfonds onmiddellijk een onvoorwaardelijke korting door te voeren. Na doorvoeren van deze onvoorwaardelijke korting is de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds gelijk aan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Deze korting mag uitgesmeerd worden over een periode van maximaal 10 jaar. Het bestuur zal naar bevind van zaken handelen.

Vereist eigen vermogen

Het vereiste eigen vermogen is een buffer voor het opvangen van de financiële risico's waaraan het pensioenfonds blootstaat. De hoogte van het vereiste eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen dat in evenwichtssituatie behoort bij het pensioenfonds, verminderd met de voorziening pensioenverplichtingen. Het pensioenfonds beschikt in deze situatie over door de DNB vereiste solvabiliteit. Het pensioenfonds stelt het vereist eigen vermogen zodanig vast dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van een jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Per 31 december 2024 is de vereiste dekkingsgraad behorend bij de strategische beleggingsmix (in evenwichtssituatie) 113,3% (2023: 113,5%).

Voor de berekening van het vereiste vermogen hanteert het pensioenfonds de door DNB ontwikkelde standaardmodel (solvabiliteitstoets). De standaardmethode onderkent een aantal risico's waaraan het pensioenfonds bloot staat. Per risico wordt de vereiste buffer bepaald. Vervolgens worden deze buffers aan de hand van een voorgeschreven formule gecombineerd tot een totaal vereist vermogen. Dit wordt vertaald in de vereiste dekkinggraad en is nodig om te toetsen of aan de zekerheidsmaatstaf wordt voldaan.

Er worden tien risicofactoren onderscheiden:

- Renterisico (S1)
- Zakelijke waarden risico (S2)
- Valutarisico (S3)
- Grondstoffenrisico (S4)
- Kredietrisico (S5)
- Verzekeringstechnisch risico (S6)
- Liquiditeitsrisico (S7)
- Concentratierisico (S8)
- Operationeel risico (S9)
- Actief beheer risico (S10)

Indien het pensioenvermogen minder bedraagt dan de som van de technische voorzieningen en het vereist eigen vermogen, bestaat er een reservetekort. Als er sprake is van een reservetekort stelt het pensioenfonds een herstelplan op met in achtneming van het bepaalde bij of krachtens artikel 138 en 139 van de Pensioenwet. Indien de situatie van een reservetekort ontstaat, zal het pensioenfonds DNB direct inlichten over de ontstane situatie. In het herstelplan beschrijft het pensioenfonds de maatregelen die worden genomen om binnen maximaal 10 jaar het reservetekort op te heffen.

Vrij vermogen

Het pensioenvermogen boven het gewenst vermogen is het vrije vermogen van het pensioenfonds. Het totale vermogen, welke door het pensioenfonds wordt nagestreefd, is tenminste gelijk aan de technische voorzieningen vermeerderd met het vereist eigen vermogen.

5.5 Systematiek vaststelling parameters

De parameters die gehanteerd worden bij de berekeningen ten behoeve van de vaststelling van de technische voorzieningen, het vereist eigen vermogen en de haalbaarheidstoets worden jaarlijks door het bestuur van het pensioenfonds vastgesteld. De parameters voldoen ten minste aan de voorwaarden conform de Regeling parameters pensioenfondsen.

Het bestuur zal, gehoord hebbende de beleggingsadviescommissie, periodiek besluiten over de parameters. Bijstelling kan onder meer aan de orde zijn indien:

- er sprake is van een aanpassing van de strategische beleggingsportefeuille, die van invloed is op de voor de toekomst te verwachten reële beleggingsrendementen;
- er sprake is van veranderde vooruitzichten ten aanzien van relevante grootheden (met name beleggingsopbrengsten en loonontwikkeling), die van invloed zijn op de voor de toekomst te verwachten reële beleggingsrendementen; of
- het gerealiseerde reële beleggingsrendement gemeten over een lange periode sterk afwijkt van de gehanteerde disconteringsvoet.

6. Premiebeleid

Het pensioenfonds voert geen eigen premiebeleid, aangezien het pensioenfonds per 1 januari 2015 door de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst gesloten is. In de afspraken over de financiële onafhankelijkheid is overeengekomen dat de werkgevers alleen nog betalen voor werkzaamheden die het pensioenfonds op verzoek van de werkgevers uitvoert.

7. Beleggingsbeleid

7.1 Strategisch beleggingsbeleid

Overeenkomstig artikel 13a Besluit FTK stelt een fonds voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast dat aansluit op de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding. Dit beleid is gebaseerd op gedegen onderzoek. Het bestuur heeft in 2023 een ALM-studie 'light' laten verrichten, waarin het strategisch beleidskader is gedefinieerd. In 2025 heeft het bestuur een nieuwe ALM-studie uitgevoerd.

Het strategisch beleggingsbeleid bevat in een beschrijving van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de (beoogde) beleggingsportefeuille en de mate waarin van de beoogde beleggingsportefeuille kan worden afgeweken. Het strategisch beleggingsbeleid wordt vertaald in een beleggingsplan, waarin gedetailleerde richtniveaus en bandbreedtes per beleggingscategorie zijn opgenomen. Tenslotte stelt het pensioenfonds beleid op voor de beheersing van relevante risico's. In bijlage 2 en 3 zijn respectievelijk de verklaring inzake beleggingsbeginselen en de beleggingsovertuigingen opgenomen.

7.1.1 Beleggingsdoelstelling

De beleggingsdoelstelling van het pensioenfonds is primair gericht om via het beheer van het vermogen de nominale pensioenen veilig te stellen door het behalen van een lange-termijn rendement dat tenminste gelijk is aan de rentetoevoeging van de voorziening voor pensioenverplichtingen. Daarnaast is er de ambitie om extra rendement te behalen om pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers') jaarlijks aan te passen aan inflatie. Het behalen van inhaalindexaties is hieraan ondergeschikt. De toeslagambitie vereist een voldoende hoog rendement, waarvoor risico's worden geaccepteerd, maar niet meer risico dan voor het bereiken van deze doelstelling noodzakelijk is. Voor het behalen van inhaalindexaties worden geen additionele risico's gelopen.

De toeslagverlening op de pensioenaanspraken van de werknemers die nog werkzaam zijn bij de voormalig aangesloten werkgevers is door de werkgevers ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder.

Teneinde de beoogde pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veilig te stellen en met het oog op de vergrijzing van het deelnemersbestand, wenst het bestuur de toevertrouwde middelen op een verantwoorde en solide wijze door de vermogensbeheerders te laten beleggen en het rente- en de marktrisico's prudent te managen. Hoewel het rendement op de portefeuille een hoge prioriteit heeft, staan een defensief karakter van het beleggingsbeleid en een voorzichtige en zorgvuldige afweging van risico en rendement voorop. Het pensioenfonds belegt vanuit de 'prudent person rule'. Hierbij spelen veiligheid, kwaliteit, liquiditeit, risicodiversificatie, duurzaamheid en maatschappelijke acceptatie een belangrijke rol. Uitgangspunt bij het vaststellen van de beleggingsportefeuille zijn de aard en omvang van de pensioenverplichtingen tegen marktwaarde, het risicobudget, en de eisen die voortvloeien uit wetgeving.

Het pensioenfonds heeft gekozen om als beleggingsstijl te hanteren: passief, tenzij actief beleggen in een betreffende beleggingscategorie aantoonbare meerwaarde oplevert.

7.1.2 Samenstelling strategische beleggingsportefeuille

Op basis van de laatste ALM-studie is de strategische beleggingsportefeuille met het bijbehorende dynamisch beleggingsbeleid als volgt samengesteld:

- Liability matching portefeuille: 80%;
- Return generating portefeuille: 20%.

Liability matching portefeuille

De primaire doelstelling van de liability matching is het (gedeeltelijk) afdekken van de pensioenverplichtingen van het pensioenfonds, gebaseerd op de marktwaarde van de verplichtingen, zonder toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR). Het effect van fluctuerende rentes op de pensioenverplichtingen wordt hiermee geheel of grotendeels gecompenseerd. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van langlopende obligaties en derivaten/swaps, die qua duration (deels) overeenkomen met de duration van de pensioenverplichtingen. Bij de uitvoering van dit beleid wordt gekeken naar de impact van dit beleid ten opzichte van de waardering van de verplichtingen, inclusief UFR.

De liability matching portefeuille is opgesplitst in twee subportefeuilles:

- obligatieportefeuille: het instrumentarium van deze portefeuille bestaat uit kwalitatief hoogwaardige obligaties uitgegeven door overheden, supranationale instellingen, agencies en bedrijven, covered bonds en liquiditeiten. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om in beperkte mate rente-, valuta- en kredietposities in te nemen. De portefeuille wordt actief beheerd met het doel een outperformance te behalen;
- swap portefeuille: de swap portefeuille bevat interest rate swaps en heeft tot doel om de verplichtingen van het pensioenfonds gedeeltelijk te matchen. De swapportefeuille wordt passief beheerd.

Return generating portefeuille

Het doel van de return generating portefeuille is het realiseren van een direct rendement en groei van het vermogen waaruit toekomstige toeslagverlening mede kan worden voldaan.

De strategische beleggingsportefeuille bestaat uit de volgende beleggingscategorieën:

Return generating portefeuille (in %)	Target gewichten return portefeuille	Target gewichten totale fiduciaire portefeuille	Bandbreedte	
			minimum	maximum
Equities, infrastructure equities & real estate	92,90%	18,68%	13,94%	23,23%
Fixed income credits & cash	2,10%	0,42%	0,39%	0,45%
Private credits & trend-following	5,0%	1,0%	0,83%	1,18%
Totaal return generating portefeuille	100,0%	20,0%	14,0%	26,0%

Herbalancing

Op vooraf vastgestelde momenten in het jaar wordt beoordeeld of de actuele beleggingsportefeuille in lijn is met de beoogde verdeling tussen de liability matching portefeuille en de return generating portefeuille. Indien de actuele beleggingsportefeuille buiten de bandbreedte van $\pm 6,0\%$ -punt rondom de vastgestelde waarde valt, vindt er een herbalancing tot het strategisch gewicht plaats. Bij de bepaling van herbalancing zijn beslisregels gedefinieerd, die in het investment plan met de fiduciair manager zijn uitgewerkt.

Cycle aware investments

Met 'cycle aware investments' worden middellange termijn posities ingenomen die afwijken van de strategische benchmark. Deze posities zijn ingegeven door de economische conjunctuur, macro-economische verwachtingen of buitengewone (markt)ontwikkelingen. De strategische beleggingsportefeuille, die is samengesteld voor de lange termijn, blijft ongewijzigd.

Benchmarkportefeuille

Voor het beheer van de beleggingsportefeuille hanteert het pensioenfonds de volgende benchmarks:

Mandaat	Benchmark	Valuta afdekking
Liability matching – actief	BBG Euro Agg Treasury + Govt-RelatBBG Euro Agg Treasury + Govt-Related AA3+ 10+yr Index	100%
Liability matching – passief	Nominale pensioenverplichtingen (marktwaarde)	100%
Global equities – passief	MSCI World Low Carbon Target Index	70%
Emerging market equities – passief	MSCI Emerging Markets ESG Index	0%
Global small cap equities – passief	MSCI World Small Cap ESG Low Carbon Index	70%
Multi-factor / smart beta equities – passief	50% of the FTSE All-World 0.4 Target Exposure Comprehensive Factor Index and 50% of the MSCI ACWI Diversified Multiple-Factor Index	70%
Global real estate (listed) – passief	Solactive Developed Real Estate ESG Climate Index	70%
Global infrastructure – actief	Dow Jones Brookfield global infrastructure index	70%
Global investment grade credit – actief	Barclays Global Aggregate Credit Index	100%
Global high yield – actief	BofA ML global high yield (constrained)	100%
US high yield – actief	Bloomberg Barclays US Corporate High Yield 2% Issuer Capped Index	100%
Bank loans – actief	S&P/LSTA Leveraged Loan Index	100%
Emerging market debt (HC) – actief	JP Morgan ESG EMBI global index	100%
Emerging market debt (LC) – actief	JP Morgan GBI EM global diversified index	0%
Private credit – actief	GSAM Private Credit	100%
Trend-following – actief	Société Generale Cross Asset Trend Following	100%

7.2 Dynamisch beleggingsbeleid

De doelstelling van het dynamisch beleggingsbeleid is - gegeven de risicobereidheid van het pensioenfonds - een optimum te bereiken in de evenwichtige afweging van enerzijds het streven naar een beperking van de kans op het korten van pensioenrechten en -aanspraken, en anderzijds het streven naar een voldoende hoog en stabiel rendement ten opzichte van de oprenting van de pensioenverplichtingen. Dit surplus-rendement is benodigd om zo veel als mogelijk de toeslagambitie van het pensioenfonds na te streven.

In de optiek van het pensioenfonds is deze evenwichtige afweging afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad. Het beleid voorziet in een dekkingsgraadafhankelijke allocatie tussen de twee hoofdonderdelen van de beleggingsportefeuille: de liability matchingportefeuille en de return generating portefeuille. Deze dekkingsgraadafhankelijke allocatie wordt bepaald op basis van de actuele dekkingsgraad op marktwaarde. Dit wordt het dynamische beleggingsbeleid genoemd.

Het dynamische beleggingsbeleid is opgebouwd rond het begrip van een dekkingsgraadafhankelijk risicobudget. Het dekkingsgraadafhankelijk risicobudget is het maximale risico dat het pensioenfonds bij een bepaalde dekkingsgraad wenst te lopen. Het dekkingsgraadafhankelijke risicobudget neemt af bij een hoge dekkingsgraad ('de-risking') met als doel om de risico's op terugval te beperken. Bij een daling van de dekkingsgraad beneden vastgestelde niveaus ('triggers') wordt het risicoprofiel verhoogd ('re-risking') ter voorkoming dat niet of te weinig risico's worden genomen ('poverty trap') waardoor de financiële positie niet meer kan herstellen. Door het hanteren van het dynamisch beleggingsbeleid wordt niet meer risico genomen dan noodzakelijk is om de indexatie-ambitie waar te maken. Bij hogere dekkingsgraden verschuift de focus van de nominale naar de reële doelstelling van het pensioenfonds.

De onderstaande tabel geeft handvatten voor invulling van de beleggingsportefeuille bij verschillende niveaus ('triggers') op basis van de marktwaarde dekkingsgraad:

Opwaartse trigger		> 121%	> 126%	> 131%	> 136%
Liability matching portefeuille		43,3%	50,3%	60,0%	80,0%
Return generating portefeuille		56,7%	49,7%	40,0%	20,0%
Neerwaartse trigger	<121	< 126%	< 131%	> 136%	
Liability matching portefeuille	36,3%	50,3%	60,0%	80,0%	-
Return generating portefeuille	63,7%	49,7%	40,0%	20,0%	-

Tabel 3 - Triggers beleggingsportefeuille (peildatum 30-09-2025)

Naast een dekkingsgraad afhankelijke beleggingsmix is ook de mate van renteafdekking afhankelijk van de dekkingsgraad:

Dekkingsgraad:	>120%	> 125%	> 130%	> 135%
Renteafdekking	80%	85%	90%	100%

Voor het hanteren van het dynamische beleggingsbeleid en de renteafdekking hanteert het bestuur de volgende beslisregels:

- Bij het doorbreken van een opwaartse trigger worden aanpassingen in de beleggingsportefeuille ('de-risking') semi-automatisch doorgevoerd. De fiduciair manager stelt de beleggingsadviescommissie op de hoogte van het doorbreken van een trigger. De beleggingsadviescommissie informeert het bestuur en zonder tegenbericht worden deze wijzigingen na 48 uur geacht te zijn goedgekeurd door het bestuur. Het pensioenbureau stelt vervolgens de fiduciair manager op de hoogte dat de aanpassingen in de beleggingsportefeuille kunnen worden doorgevoerd.
- Aanpassingen van de beleggingsportefeuille bij het doorbreken van een neerwaartse trigger ('re-risking') zijn 'discussion-based' en gebeuren uitsluitend na voorafgaand overleg en besluitvorming binnen het bestuur na verkregen advies van de beleggingsadviescommissie. Het bestuur besluit of en zo ja hoe aanpassingen in de balanssturing worden doorgevoerd. In voorkomende gevallen adviseert de fiduciair manager de beleggingsadviescommissie gebaseert op een nieuwe ALM studie.
- De strategische beleggingsportefeuille volgt het bestuursbesluit.
- De risicohouding, bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet wordt gedefinieerd als de mate waarin een pensioenfonds bereid is risico's te nemen. De risicohouding voor de korte termijn komt tot uiting in de hoogte van het vereist eigen vermogen en de bandbreedte hieromheen. De boven- en ondergrens van de bandbreedtes bedragen 2,5%-punt rondom het strategisch vereist eigen vermogen (in de evenwichtssituatie).
- Om marktschommelingen op te vangen en onnodige transacties(kosten) te voorkomen zijn bandbreedtes rond de strategische niveaus gedefinieerd (zogenaamde asymmetrische staffel).
- Het bestuur kan in bijzondere omstandigheden het besluit nemen om een opwaartse trigger ('de-risking') niet toe te passen.

Het bestuur onderkent dat er 'going concern' zich financiële omstandigheden kunnen voordoen die positieve gevolgen hebben voor de indexatie-ambitie, bijvoorbeeld een zodanig sterke verbetering van de financiële positie of een daling van de inflatieverwachtingen dat een toekomstige indexatie kan worden gerealiseerd die hoger ligt dan de (voorwaardelijke) indexatie-ambitie van 90%. Het bestuur kan dan besluiten het rente- en/of marktrisico's in de strategische beleggingsportefeuille meer te mitigeren dan vastgelegd in het van toepassing zijnde dynamische beleggingsbeleid met het oog op het beschermen van de toekomstige koopkracht van de deelnemers.

7.3 Opzet en uitvoering vermogensbeheeractiviteiten

De uitvoering van het beleid waarmee deze doelstellingen worden nagestreefd, omvat onder meer:

1. Het zorgdragen dat het beleggingsbeleid past bij het verplichtingenprofiel en de solvabiliteitsvereisten. Hiertoe wordt minimaal eenmaal per drie jaar een ALM-studie uitgevoerd. In 2025 is een nieuwe ALM-studie verricht in het kader van de toekomst van het pensioenfonds waarbij zowel invaren bij een APF als een buy-out bij een verzekeraar zijn bekeken. Dit resulteert in het definiëren van een strategische beleggingsmix inclusief de op deze mix afgestemde benchmarks, waarmee het beleid kan worden geconcretiseerd en geëvalueerd. Tevens wordt het risicobudget vastgesteld.

2. Het binnen het concept Fiduciair Management door externe beheerders passief of actief laten beheren van het vermogen van het pensioenfonds passend binnen het vooraf vastgestelde risicobudget (inclusief ex ante tracking error en Funding-Level-At Risk), teneinde hiermee het risico te bewaken en het rendement te optimaliseren.
3. Het aanstellen van een beleggingsadviescommissie die het bestuur adviseert op het terrein van de besluitvorming inzake de strategische asset allocatie, inclusief het valutabeleid en de duration matching, de structuur van het vermogensbeheer, de cycle aware posities en de selectie, implementatie en bewaking van de fiduciair manager en via de fiduciair manager van de externe vermogensbeheerders.
4. Het aanstellen van een directeur van het pensioenbureau, die verantwoordelijk is voor de operationele aansturing van de fiduciair manager en de custodian, het adequaat informeren van het bestuur en de beleggingsadviescommissie en de administratieve gang van zaken van het pensioenfonds.

7.4 Organisatie vermogensbeheer

Het vermogensbeheer is zo georganiseerd dat de verantwoordelijkheden en de taakverdeling voor respectievelijk het bestuur, de beleggingsadviescommissie, de administrateur, de fiduciair manager, de operationele vermogensbeheerders en de custodian duidelijk zijn vastgelegd. De belangrijkste uitgangspunten zijn als volgt.

Het bestuur heeft de eindverantwoordelijkheid voor alle beleidsbeslissingen binnen het pensioenfonds, binnen het kader van wetgeving, statuten en reglementen. Hieronder vallen onder meer de vaststelling van het beleggingsraamwerk, inclusief de aanstelling van de fiduciair manager, de vaststelling van de beleggingsstrategie, het risicobudget en benchmarks, en de aanstelling van de externe vermogensbeheerders en de beleggingsmandaten die aan deze vermogensbeheerders worden gegeven. Het bestuur rapporteert en legt verantwoording af door middel van het jaarverslag en andere rapportages, bijvoorbeeld die aan De Nederlandsche Bank.

Het bestuur delegeert de voorbereiding en de uitvoering van het beleid op deze gebieden aan de beleggingsadviescommissie en de directeur, die het beheer sturen en controleren. De beleggingsadviescommissie voert zijn verantwoordelijkheid uit door het voorstellen van mogelijke aanpassingen in het beleggingsplan/risicobudget waarover door het bestuur wordt beslist. Deze voorstellen zijn gebaseerd op een (her)ijking van de beleggingsrichtlijnen welke periodiek plaatsvindt, mede op basis van regelmatig uitgevoerde ALM-studies. De beleggingsadviescommissie heeft de directe verantwoordelijkheid voor het toezicht op de uitvoering van de beleggingsactiviteiten. De sturing en controle vinden plaats aan de hand van de vastgestelde beleggingsrichtlijnen. Periodiek, maar tenminste eenmaal per kwartaal, rapporteert de beleggingsadviescommissie aan het bestuur. Deze rapportage is gebaseerd op de rapportages van de custodian en op de rapportages die door de fiduciair manager worden verstrekt.

De fiduciair manager adviseert met betrekking tot de strategische asset allocatie en de tactische allocatie inclusief het risicobudget. De fiduciair manager selecteert de externe vermogensbeheerders. De aanstelling van deze vermogensbeheerders behoeft de goedkeuring van het bestuur. De fiduciair manager is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleggingsbeleid. De fiduciair manager is binnen de hier geformuleerde randvoorwaarden vrij in de wijze van belegging en herbelegging. De fiduciair manager is verantwoordelijk voor het verzamelen, administreren, en rapporteren over de beleggingen aan bestuur en beleggingsadviescommissie.

De fiduciair manager stuurt de afdekking van valutarisico's aan en is verantwoordelijk voor uitvoering van de periodieke herbalancering van de portefeuille in lijn met de gedefinieerde strategische benchmark. De externe vermogensbeheerders beheren de beleggingen binnen de overeengekomen beleggingsmandaten conform de afgesproken richtlijnen, zoals vastgelegd in de individuele vermogensbeheerovereenkomsten en zoals verwoord in het Investment Policy Document (IPD).

De custodian is verantwoordelijk voor de bewaring van het vermogen overeenkomstig de met het pensioenfonds afgesloten bewaarovereenkomst. Uitgangspunt bij de uitvoering van transacties die door vermogensbeheerders zijn aangegaan, is levering tegen betaling.

Tevens is de custodian belast met het verzorgen van de beleggingsadministratie, de performance rapportage en analyse, de securities lending en ondersteunt ze de compliance monitoring.

In het IPD zijn o.a. de beleggingsdoelstellingen en beleggingsrichtlijnen beschreven, inclusief taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot het vermogensbeheer binnen het fiduciaire management.

Werkwijze beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie komt minimaal eenmaal per kwartaal bijeen of zoveel vaker als de ontwikkeling van de beleggingen, van de financiële markten of andere omstandigheden vereisen. De voorzitter is verantwoordelijk voor de tijdige convocatie van de vergaderingen. Van de vergaderingen van de beleggingsadviescommissie worden besprekingsverslagen, besluitenlijsten en actielijsten gemaakt die in de vergadering van deze commissie worden geaccordeerd.

Op de reguliere vergaderingen worden in elk geval de volgende punten behandeld:

- Het te voeren beleggingsbeleid;
- Evaluatie van de beleggingsresultaten van zowel het totaal van de beleggingen als de individuele mandaten ten opzichte van de vastgestelde benchmarks;
- Vaststelling dat de mandaten (door de beheerders) in acht zijn genomen, o.a. op basis van de per kwartaal gerapporteerde risico's in vergelijking met de risicobudgetten.

Een en ander vindt plaats op basis van de schriftelijke rapportages van het pensioenbureau op basis van rapportages van de custodian en de fiduciair manager. De fiduciair manager wordt tenminste vier maal per jaar uitgenodigd om in de vergadering het beleid en de behaalde resultaten mondeling toe te lichten en ter evaluatie van de strategische benchmark. Periodiek evalueert de beleggingsadviescommissie het vastgestelde strategische beleggingsbeleid (mede in het licht van de ontwikkelingen in de kapitaalmarkten en de solvabiliteitspositie van het fonds), de geïmplementeerde managementstructuren de aangestelde fiduciair manager.

Indien relevant, evalueert de beleggingsadviescommissie bij die gelegenheid tevens over de cycle aware investments allocatie van de middelen. Hierover, alsmede over de behaalde performance, brengt de beleggingsadviescommissie verslag uit aan het bestuur. Voor de opbouw en het onderhoud van de deskundigheid van de leden van de beleggingsadviescommissie worden regelmatig speciale onderwerpen en topics door de beleggingsadviescommissie besproken. Ter ondersteuning van deze besprekingen zal de adviseur zorgen voor achtergrondinformatie en andere relevante informatie. Leden van het bestuur die niet in de beleggingsadviescommissie zitting hebben, rouleren in de rol als toehoorder bij de vergaderingen van de beleggingsadviescommissie. Op deze wijze wordt de deskundigheid met betrekking tot vermogensbeheer vergroot.

Structuur vermogensbeheer

Het bestuur heeft Goldman Sachs Asset Management aangesteld als fiduciair manager om, binnen de in dit beleggingsplan opgestelde doelstellingen en restricties, het strategische, tactische en operationele beleggingsbeleid uit te voeren.

De bewaarneming van effecten vindt plaats bij Northern Trust als externe custodian. Daarnaast opereert Northern Trust als 'principal' bij de securities lending, wat betekent dat Northern Trust als tegenpartij optreedt van zowel de uitlener als de lener.

7.5 Resultaatmeting, risicobeheersing, rapportage en evaluatie

Het beleggingsresultaat van de totale portefeuille en de individuele beleggingscategorieën worden getoetst en beoordeeld tegen de vastgestelde benchmarks en de door de fiduciair manager aangeleverde risicoattributie.

Als centrale maatstaf van het risicobudget voor de portefeuille wordt de ex-ante tracking error van de beleggingen ten opzichte van de verplichtingen gebruikt, beide gewaardeerd op marktwaarde. Het risicobudget wordt periodiek op basis van de resultaten van een ALM-studie bepaald, tezamen met de strategische asset allocatie en heroverwogen in geval van een significant gewijzigde dekkingsgraad. Het risicobudget is nader uitgewerkt in het IPD. Het pensioenfonds gaat uit van een benchmark in Euro en strategische valutarisico's worden afgedekt voor zover economisch verantwoord. Dit betekent dat het valuta exposure in ontwikkelde landen geheel of grotendeels wordt afgedekt, valutarisico's in opkomende markten wordt echter niet afgedekt.

De custodian dient zorg te dragen voor een administratie van de beleggingsportefeuille en alle daarop betrekking hebbende transacties. Hiertoe heeft het pensioenbureau voor elke beleggingscategorie en de totale portefeuille inzage in de volgende gegevens:

- portefeuille overzichten in marktwaarden begin en einde periode op transactiebasis inclusief lopende rente in euro;
- aan- en verkopen op transactiebasis in euro;
- waarde vermogenswinst of -verlies in euro;
- fonds- en benchmarkrendement in procenten.

De custodian berekent maandelijks ten behoeve van de monitoring van de beleggingsportefeuille de behaalde rendementen. De door de custodian berekende resultaten zijn bepalend voor het uiteindelijke resultaat van het pensioenfonds. Indien er een afwijking is tussen het door de custodian berekende rendement en het door de vermogensbeheerder gerapporteerde resultaat, vindt reconciliatie plaats tussen genoemde partijen.

De fiduciair manager rapporteert op periodieke basis de resultaten van de totale portefeuille, alsmede van de deelportefeuilles die voor het pensioenfonds worden beheerd:

- beknopte toelichting op het gevoerde beleggingsbeleid (op kwartaalbasis);
- verwachtingen voor de komende periode (op kwartaalbasis);
- profielen van de individuele beleggingsmandaten en vermogensbeheerder (op kwartaalbasis)
- overzicht van valuta-, rating-, duration- en looptijdverdeling voor liability matching portefeuille (op maandbasis);
- overzicht van valuta-, rating-, duration- en looptijdverdeling voor de vastrentende mandaten in de return generating portefeuille (op kwartaalbasis);
- overzicht van regio- en sectorenverdeling voor de totale aandelenportefeuille return generating portefeuille (op jaarbasis);
- attributie analyse (op maandbasis);
- tracking error (op maandbasis).

Maandelijks wordt door het pensioenbureau een onafhankelijke rapportage opgesteld die aan het bestuur, de beleggingsadviescommissie, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht wordt verstrekt. Hierin rapporteert het pensioenbureau zijn bevindingen, waarin opgenomen:

- beleggingen en verplichtingen;
- (beleid)dekkingsgraadontwikkeling;
- ontwikkeling liability matching / return generating portefeuille;
- rendementsontwikkeling van individuele beleggingscategorieën;
- risicorapportage.

De risicorapportage wordt maandelijks beoordeeld door het pensioenbureau. Daarnaast wordt in elke vergadering van de beleggingsadviescommissie en het bestuur de financiële positie besproken aan de hand van deze rapportage.

7.6 Securities lending

Het pensioenfonds maakt gebruik van securities lending, waarmee wordt beoogd het rendement op de directe gehouden posities in aandelen, obligaties en indirect vastgoed te vergroten. Securities lending wordt door het pensioenfonds toegepast zolang dit het beheer van de portefeuilles niet verstoort en er een aantrekkelijk rendement op kan worden behaald onder goede beheersing van de risico's. Het programma waarborgt dat het pensioenfonds van zijn stemrecht als aandeelhouder gebruik kan blijven maken.

Het pensioenfonds hanteert strikte parameters voor het securities lending programma met het oog op het beheersen van risico's. De hoogte van het plafond dat beschikbaar is voor uitlening onder het securities lending programma is USD 350 miljoen. De custodian Northern Trust accepteert als agent het tegenpartijrisico met de derde tegenpartij. Daardoor is Northern Trust voor het pensioenfonds de facto de tegenpartij waarop kredietrisico wordt gelopen. De credit rating van Northern Trust is AA-/A1 en wordt als goed gekwalificeerd. Het tegenpartijrisico wordt door de custodian beheerd door te werken met een lijst van geaccrediteerde tegenpartijen, welke periodiek worden geëvalueerd.

7.7 Prudent person verklaring

Artikel 135 van de Pensioenwet en de artikelen 13 en 13a van het Besluit financieel toetsingskader vormen de basis voor de toetsing van het beleggingsbeleid aan de prudent person regel. Het pensioenfonds onderbouwt het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan in relatie tot de prudent person regel als volgt.

Beleggingen in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden

Het strategisch beleggingsbeleid is gebaseerd op een ALM-studie, waarbij is vastgesteld welke beleggingsbeleid het beste aansluit bij de nominale verplichtingen van het pensioenfonds en het toeslagbeleid. Hierbij wordt rekening gehouden met de karakteristieken van het pensioenfonds (rijpingsgraad, nagenoeg geen premie, gesloten regeling) en realistische rendementsverwachtingen voor de verschillende beleggingscategorieën. Door middel van de haalbaarheidstoets is vastgesteld dat het gevoerde strategische beleggingsbeleid binnen de vastgestelde risicohouding past. Er is vastgesteld dat in voldoende mate is gewaarborgd dat de aangegane pensioenverplichtingen op zowel korte als lange termijn kunnen worden nagekomen. De toegevoegde waarde van de beleggingscategorieën is onderzocht, waarin onder meer de verhouding tussen rendement en risico, verwachte diversificatie, kostenstructuur en de resultaten van scenarioanalyses en stresstesten zijn betrokken.

Governance

Het pensioenfonds heeft de opzet en uitvoering van de gemaakte keuzes in het beleggingsbeleid voldoende beargumenteerd en deze keuzes schriftelijk vastgelegd (besluiten, verslagen, mandaten). Het pensioenfonds beschikt over een verklaring inzake de beleggingsbeginselen (zie bijlage 2). Het beleggingsplan, waarin op hoofdlijnen staat beschreven hoe zal worden belegd en welke vrijheidsgraden daarbij worden gehanteerd, is in overeenstemming met deze verklaring. Er is een duidelijk mandaat (beschreven in het beleggingsplan en de daarmee samenhangende verklaring beleggingsbeginselen), waarin de doelstellingen en beleggingsrestricties (inclusief risicomatstaven en bandbreedtes voor rebalancingbeleid en tactisch beleid) staan beschreven. De beleggingen over de hoofdcategoryën en subcategoryën zijn conform het beleggingsplan en/of het mandaat. Het pensioenfonds monitort op basis van periodieke rapportages de implementatie van het beleggingsplan en/of mandaat (inclusief risicomatstaven). De besluitvorming over een eventuele afwijking van het beleggingsplan en/of mandaat komt zorgvuldig tot stand.

Veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en rendement van de portefeuille als geheel

Bij de samenstelling van de portefeuille is deskundig advies ingewonnen, is het feitelijke beheer uitbesteed aan managers met uiteenlopende visies en beleggingsstijlen, is gelet op een evenwichtige verhouding ten aanzien van landen, regio's, sectoren en ratings, waardoor een goede spreiding is bereikt en concentratierisico's worden beheerst. Tevens wordt rekening gehouden met een zodanige liquiditeit van de beleggingen dat het liquiditeitsrisico beperkt blijft en zowel op de korte als de middellange termijn de verwachte pensioenuitkeringen kunnen worden gedaan. Elk kwartaal vindt afstemming plaats met de fiduciair manager over de benodigde liquiditeiten voor de pensioenuitkeringen en de te maken uitvoeringskosten.

Het beleggingsbeleid is uitvoerig gedocumenteerd en vastgelegd in overeenkomsten met de fiduciair manager, de custodian en de managers, waarbij de beleggingsadviescommissie en het pensioenbureau erop toezien dat binnen de bevoegdheden wordt gebleven, dan wel dat afwijkingen daarvan op de voorgeschreven wijze worden besproken en geaccordeerd.

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid is een scheiding van bevoegdheden aangebracht zodat gewaarborgd is dat het beleid overeenkomstig de doelstellingen van het fonds wordt uitgevoerd, in het bijzonder ten aanzien van instrumenten, toegelaten markten, spreiding van de beleggingen, kredietwaardigheid van emittenten, looptijd van vastrentende waarden en het relatieve belang in individuele waarden, waaronder derivaten.

Ter vergroting van de transparantie ontvangt het pensioenfonds van de custodian een overzicht van de beleggingen uitgesplitst naar geografie en sector op basis van het zogenaamde 'look through' principe en een overzicht van de kasstromen van alle beleggingen in vastrentende waarden. Dit overzicht wordt eens per kwartaal verstrekt en is vervaardigd op basis van de informatie die wordt aangeleverd door de managers, waaronder begrepen beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds participeert.

Met betrekking tot de uitlening van waarden is een plafond gesteld van USD 350 miljoen, wordt uitsluitend geleend aan tegenpartijen met een investment grade rating, wordt onderpand gevraagd dat minimaal 102%

(voor euro gedenomineerde waarden) en 105% (voor non-euro gedenomineerde waarden) bedraagt van de uitgeleende waarde en gelden ten aanzien van de belegging van dat onderpand strikte voorwaarden ten aanzien van liquiditeit, looptijd en tegenpartij. De custodian Northern Trust accepteert als agent het tegenpartijrisico met de derde partij. Daardoor is Northern Trust voor het pensioenfonds de facto de tegenpartij waarop kredietrisico wordt gelopen. De credit rating van Northern Trust is AA-/A1 (Standard & Poors, Moody's) en wordt als goed gekwalificeerd. Het tegenpartijrisico wordt door Northern Trust beheerst door te werken met een lijst van geaccrediteerde tegenpartijen, welke partijen door Northern Trust periodiek worden geëvalueerd.

Periodiek wordt het pensioenfonds geïnformeerd over de partijen waaraan kan worden uitgeleend. Voor zover onderpand in geld wordt verkregen vindt tijdelijke belegging daarvan uitsluitend plaats in kortlopend papier van instellingen of instanties die voldoen aan bepaalde ratingvereisten. Voor zover onderpand in stukken wordt ontvangen wordt ervoor gewaakt dat slechts ter beurse verhandelbare stukken worden ontvangen, zodat tijdig kan worden vastgesteld of er voldoende aan waarde in onderpand is verkregen. Daarbij wordt gewaakt voor concentratie van stukken van een bepaalde debiteur. Periodiek worden specifieke risico's met de custodian besproken en wordt aan de hand van periodieke SSAE 16 statements nagegaan of de opzet en de werking van de administratieve organisatie en interne controle bij de custodian voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

Beslissingen over de asset-mix, nieuwe managers, uitbreiding of beperking van risico's (rente, valuta, actief beheer, uitlening) en nieuwe beleggingsinstrumenten worden door het bestuur genomen op advies van de beleggingsadviescommissie, de fiduciair manager en indien zulks wenselijk is van andere terzake deskundige personen of instanties. De beleggingsadviescommissie wordt ondersteund door twee externe deskundigen.

De bewaring van de waarden berust bij een onafhankelijke custodian met een uitstekende reputatie die geen beheeractiviteiten voor het pensioenfonds verricht, waardoor het risico op verlies van waarden wordt beheerst.

Beleggingen van waarden ter dekking van de technische voorzieningen

De waarden die ter dekking van de technische voorzieningen worden aangehouden, worden belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Dit betekent niet dat het noodzakelijk is om alle toekomstige pensioenaanspraken en pensioenrechten precies te matchen met vergelijkbare beleggingen. Het bestuur is zich bewust van de resterende renterisico's. Hierbij zijn de uitkomsten van de ALM-studie in aanmerking genomen waarin naar voren komt dat een bepaalde mate van afdekken van renterisico's wenselijk is.

De beleggingsportefeuille is opgesplitst in een liability matching portefeuille en een return generating portefeuille. In de strategische beleggingsmix wordt het renterisico van de verplichtingen afgedekt. Dit wordt bereikt door in de liability matching portefeuille de kasstroomprojectie van de opgebouwde pensioenaanspraken te repliceren met hoogwaardige obligaties uitgegeven door overheden, supranationale instellingen, agencies en bedrijven, covered bonds, renteswaps en liquiditeiten. De fluctuaties van de dekkingsgraad door wijzigingen van de rente worden hierdoor beperkt. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om in beperkte mate rente-, valuta- en kredietposities in te nemen. Naast de liability matching portefeuille wordt in de return generating portefeuille onder meer belegd in high yield, senior bank loans en vastrentende waarden van opkomende landen (emerging market debt), waardoor de feitelijke rente-afdekking meer is dan de strategische rente-afdekking zoals genoemd in paragraaf 7.1.2.

Beleggingen hoofdzakelijk op gereguleerde markten

De beleggingen die verhandeld worden op niet-gereguleerde financiële markten zijn tot een prudent niveau beperkt. Eind september 2025 bedroeg dit circa 1%.

Derivatenbeleid

Het gebruik van derivaten door het pensioenfonds zelf strekt enerzijds tot beperking van de risico's en anderzijds tot een meer efficiënt vermogensbeheer. Voor zover derivatenposities leiden tot aan derden te verstrekken onderpand, wordt nagegaan of het liquiditeitsrisico daardoor beheersbaar blijft. Dat kan ertoe leiden dat de positie wordt verlaagd of onderpand in liquiditeiten of fysieke stukken wordt gegeven. In het geval onderpand in stukken wordt verstrekt ten aanzien van een schuldpositie van het pensioenfonds, wordt de waardeverandering van het onderpand en de verhouding tot de schuldpositie door de Central Counterparty (CCP) gevolgd en wordt om teruglevering gevraagd indien daartoe aanleiding bestaat.

Diversificatie

De beleggingen worden beleidsmatig op een systematische wijze gespreid, namelijk spreiding tussen beleggingscategorieën, regio's, kredietwaardigheid en sectoren.

Marktwaardering

De waardering van de beleggingen is op basis van marktwaarde en eenmaal per jaar worden de beleggingen ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus. Voor zover sprake is van niet ter beurze genoteerde beleggingen wordt nagegaan of gebruik is gemaakt van actuele marktgegevens en of de gehanteerde waarderingsmodellen gebruikelijk zijn. Indien geen marktwaardering mogelijk is (voor bijvoorbeeld illiquide beleggingen), dan wordt nagegaan of de waardering voldoet aan dezelfde eisen die worden gesteld aan de waardering van vergelijkbare directe door het pensioenfonds gehouden beleggingen.

7.8 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het is de visie van het pensioenfonds dat - daar waar verantwoord beleggen bijdraagt aan de lange termijn beleggingsdoelstelling - het integreren van verantwoord beleggen in het beleggingsbeleid onderdeel is van de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds. In de verklaring inzake beleggingsbeginselen is dan ook opgenomen dat maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) een integraal onderdeel vormt van de beleggingsuitgangspunten. Milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur zijn onderdeel daarvan.

Pensioenfonds Campina heeft de overtuiging dat het toepassen van integratie van verantwoord beleggen op de lange termijn neutraal tot positief bijdraagt aan het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt dan ook bewust rekening gehouden met duurzaamheidskansen en -risico's die invloed kunnen hebben op risico en rendement, en met risico's dat landen, sectoren en ondernemingen waarin wordt belegd een negatieve impact hebben op duurzame ontwikkeling. De volgende MVB-thema's zijn vastgesteld als aandachtspunten en gelden voor de lange termijn:

- Klimaatverandering;
- Verantwoorde consumptie en productie;
- Goede gezondheid en welzijn;
- Goed ondernemingsbestuur.

Pensioenfonds Campina integreert maatschappelijk verantwoord beleggen op verschillende wijzen in het beleggingsbeleid.

- Betrokkenheid ('engagement');
- Positieve selectie ('screening');
- Uitsluitingen ('negative screening');
- Impact beleggen;
- Manager selectie & evaluatie.

De inzet van de instrumenten heeft tot doel om negatieve maatschappelijke effecten van beleggingen te voorkomen en waar mogelijk positieve maatschappelijke invloed bereiken. De instrumenten worden door het gehele beleggingsproces geïntegreerd toegepast en waar toepasbaar consistent over de verschillende beleggingscategorieën. Er zijn daarbij twee belangrijke randvoorwaarden, namelijk dat het (1) kosteneffectief en (2) relatief eenvoudig uitvoerbaar is.

In het beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen is dit verder uitgewerkt.

Het pensioenfonds sluit beleggingen uit in landen, sectoren en ondernemingen die zich bezighouden met bepaalde maatschappelijk omstreden activiteiten. Het uitsluitingsbeleid sluit minimaal aan op bestaande internationale juridische kaders van de Verenigde Naties en de Europese Unie, zoals de UN Principles for Responsible Investments (UN PRI), UN Global Compact en de EU Sanctiewetgeving. Voor het EMD (hard currency) beleggingsmandaat worden de landen uitgesloten die op de UN en/of EU sanctielijst staan en/of een score hebben van 0 tot 10 op basis van de Freedom in the World index, dat periodiek door Freedom House wordt gepubliceerd. Onderdeel hiervan is het uitsluiten van bedrijven die voor tenminste 50% in handen zijn van een centrale overheid met een score 0-10. Op de website is een actueel overzicht opgenomen van de uitgesloten landen, sectoren en ondernemingen ('negative screening').

Stembeleid

Het stembeleid van het pensioenfonds is afgestemd op de door het bestuur aanvaarde corporate governance beginselen. Doelstelling van het stembeleid is het waarborgen van het aandeelhoudersbelang van het fonds. De uitvoering van het stembeleid is via de vermogensbeheerder gedelegeerd aan een extern bureau dat gespecialiseerd is op het gebied van corporate governance.

8. Toeslagbeleid en korten pensioenaanspraken en pensioenrechten

8.1 Inleiding

Het bestuur streeft ernaar om binnen het raam van de daartoe beschikbare middelen, op de pensioenaanspraken en pensioenrechten voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers') een toeslag te verlenen ter compensatie van de prijsinflatie.

De premievrije aanspraken van deelnemers, die nog een actief dienstverband hebben bij een van de voorheen aangesloten werkgevers, zijn van toeslagverlening bij het pensioenfonds uitgesloten. De financiering van deze onvoorwaardelijke toeslagverlening wordt door de werkgevers betaald aan een andere pensioenuitvoerder.

8.2 Toeslagbeleid en ambitie gewezen deelnemers ('slapers') en pensioengerechtigden

Ambitie

Het bestuur streeft ernaar om de premievrije en ingegane pensioenen van de gewezen deelnemers, die geen actief dienstverband meer hebben bij een van de voorheen aangesloten werkgevers ('slapers') en pensioengerechtigden jaarlijks aan te passen aan de hand van het CBS-consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens (CPI), afgeleid. Hierbij is de referentieperiode oktober-oktober voorafgaand aan de maand januari, waarin het toeslagbesluit wordt genomen. Bij de totstandkoming van de huidige pensioenregeling zijn door de werkgever het premie- en beleggingsbeleid zodanig vastgesteld dat een indexatieresultaat van 90% mogelijk was (de toeslagambitie).

Voorwaardelijke toeslag

Alleen als, en voor zover de middelen van het pensioenfonds toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze toegekend. Er is echter geen recht op aanpassing en het is voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre aanpassing zal plaatsvinden. De toezegging van aanpassing is dus voorwaardelijk en is mede afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

Het FTK kent nadere beperkingen ten aanzien van het door een pensioenfonds op te stellen en uit te voeren toeslagbeleid. Hierbij dient de toeslagverlening duurzaam en toekomstbestendig te zijn, waarbij de in enig jaar te verlenen toeslag alleen mag worden doorgevoerd, indien kan worden aangetoond dat deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst blijvend kan worden verleend. Daarnaast heeft de wetgever bepaald dat een niet-volledig herverzekerd pensioenfonds bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% geen voorwaardelijke toeslag mag verlenen.

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de pensioenaanspraken worden aangepast. Met betrekking tot de mate van de toekenning, hanteert het bestuur de onderstaande beleidsstaffel als leidraad. Deze beleidsstaffel is gebaseerd op de maximale toeslagverlening die kan worden gegeven op basis van de rekenregels voor toekomstbestendige toeslagverlening zoals neergelegd in artikel 15 van het Besluit FTK. De hoogte van de toeslag is daarmee afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad, de toeslagambitie en de bovengrens toeslag.

Beleidsstaffel

De hoogte van de voorwaardelijke toeslagverlening is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Het bestuur hanteert bij zijn besluitvorming over de voorwaardelijke toeslagverlening (inclusief inhaaltoeslagen) de volgende beleidsstaffel:

- Bij een beleidsdekkingsgraad beneden de 110% wordt geen toeslag toegekend;
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% is (gedeeltelijke) toeslagverlening mogelijk. De hoogte van de (gedeeltelijke) toeslag wordt in drie stappen bepaald:
 1. De hoogte van de toekomstbestendige toeslag wordt zodanig bepaald dat, wanneer dit percentage jaarlijks zou worden toegekend, de contante waarde van alle toekomstige toeslagen gelijk is aan het voor toeslagverlening beschikbare vermogen boven de beleidsdekkingsgraad van 110%.
 2. De onder 1 vastgestelde toekomstbestendige toeslag wordt uitgedrukt als percentage van de maatstaf (prijsinflatie), conform de verwachtingswaarden zoals vastgelegd in artikel 23a, lid 1, onderdeel a en lid 2, Besluit ftk.
 3. De hoogte van de (gedeeltelijke) toeslag wordt bepaald door het onder 2 berekende percentage te vermenigvuldigen met de feitelijk gerealiseerde maatstaf conform de toeslagambitie, met als maximum de feitelijk gerealiseerde maatstaf.

De bovengrens toeslag (ook wel toekomstbestendige indexatiegrens, “TBI-grens”, genoemd) is de dekkingsgraad waarbij de toekomstige te verlenen toeslagen van 100% van de maatstaf naar verwachting volledig kunnen worden toegekend. De bovengrens toeslag is onder meer afhankelijk van:

1. Discontovoet (2025: 5,2% op basis van het door het FTK voorgeschreven maximale nettorendement op beursgenoteerde aandelen).
2. Ingroeipad voor prijsinflatie (op basis van het minimale ingroeipad voorgeschreven door de DNB gebaseerd op de meest recenten raming zoals gepubliceerd door het Centraal Planbureau)

De benodigde dekkingsgraad voor volledige toeslagverlening bedraagt 127,4% ultimo 2024 (2023: 129,0%)

Het bestuur behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om binnen de wettelijke kaders van de leidraad af te wijken als omstandigheden hiertoe aanleiding geven.

Procedure en tijdstip vaststelling toeslagen

Feitelijke toekenning en bepaling van de hoogte van de toeslagen zal altijd eerst plaatsvinden na een daartoe door het bestuur genomen besluit. Het bestuur heeft besloten om het besluit over de toeslagverlening jaarlijks in de maand januari te nemen, uitgaande van de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober van het voorafgaande jaar. Het bestuursbesluit heeft betrekking op de voorwaardelijke toeslagverlening per 1 januari van het betreffende jaar en wordt verleend over alle opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenen van uitsluitend de gewezen deelnemers (‘slapers’) en pensioengerechtigden. Bij de groep gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers) en de beperkte groep arbeidsongeschikte deelnemers is een onvoorwaardelijke toeslagverlening van toepassing, welke buiten het pensioenfonds is ondergebracht.

Het bestuur houdt zich het recht voor om het toeslagbeleid aan te passen. Toekomstige wijzigingen zijn verbindend voor alle gewezen deelnemers (‘slapers’) en pensioengerechtigden.

Verwachte realisatie toeslagbeleid

Jaarlijks wordt een haalbaarheidstoets uitgevoerd om de waarschijnlijkheid van de toeslagverlening vast te stellen en op basis hiervan te communiceren met de betrokken belanghebbenden.

8.3 Toeslag gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers)

De opgebouwde aanspraken van deelnemers die nog in dienst zijn van de voormalig aangesloten werkgevers, zijn bij het pensioenfonds achtergebleven. De toeslagverlening over deze aanspraken is door de werkgevers buiten het pensioenfonds ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder.

Wanneer deze ‘actieve’ deelnemers door uitdiensttreding of pensionering ‘inactieve’ deelnemers worden, wordt de toeslagverlening op de opgebouwde aanspraken die bij het pensioenfonds zijn ondergebracht vanaf dat moment door het pensioenfonds gedaan, zoals hiervoor beschreven onder “toeslagbeleid en ambitie gewezen deelnemers (‘slapers’) en pensioengerechtigden”.

8.4 Negatieve prijsindex

Toeslagverlening op de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten vindt plaats op basis van de CPI afgeleid over de periode oktober- oktober. Het is mogelijk dat er sprake is van een negatieve prijsindex over de periode oktober – oktober (deflatie). Volgens de Pensioenwet is een negatieve toeslag gelijk aan een korting en derhalve is dit niet toegestaan. Door het bestuur is besloten dat indien deze situatie zich voordoet, bij het vaststellen van de toeslag(indexatie)achterstand rekening gehouden wordt met de negatieve prijsindex. De toeslagachterstand wordt door het meenemen van de negatieve prijsindex verlaagd. Indien er geen sprake is van een toeslagachterstand wordt de negatieve prijsindex gelijkgesteld aan 0%.

8.5 Kortingsbeleid

Als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds per het einde van een kalenderkwartaal lager is geworden dan de vereiste dekkingsgraad, dan stelt het pensioenfonds een herstelplan op. Het pensioenfonds zal, zolang de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, jaarlijks het herstelplan actualiseren op basis van de voorschriften opgenomen in de wet- en regelgeving. Wanneer de financiële positie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft, kan het pensioenfonds de aanspraken en rechten van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden korten (verminderen). In beginsel wordt een korting van opgebouwde aanspraken en rechten evenredig toegepast.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten kortingen:

1. Voorwaardelijke korting:

Deze voorwaardelijke korting wordt toegepast indien het pensioenfonds op basis van het herstelplan naar verwachting niet in staat is binnen de maximale hersteltermijn te herstellen tot de vereiste dekkingsgraad zonder dat de belangen van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden of de werkgevers onevenredig worden geschaad en alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet om de tekortsituatie op te lossen. Het bestuur zal zich daarbij houden aan de voorschriften van wet- en regelgeving. Deze korting mag over een periode van maximaal 10 jaar uitgesmeerd worden. Het bestuur zal naar bevind van zaken handelen.

De benodigde korting wordt echter tenminste tijdsevenredig en onvoorwaardelijk doorgevoerd in het eerste jaar. Indien bij de jaarlijkse actualisatie van het herstelplan blijkt dat de voorwaardelijke korting niet langer of een lagere korting noodzakelijk is om binnen de maximale termijn te herstellen, zal het pensioenfonds het kortingspercentage voor de resterende termijnen navenant aanpassen.

2. Onvoorwaardelijke korting:

De korting wordt onvoorwaardelijk en onherroepelijk toegepast als de beleidsdekkingsgraad vijf jaar achtereen onder de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft en de actuele dekkingsgraad in het vijfde jaar ook onder de minimaal vereiste dekkingsgraad is. De korting vindt zodanig plaats dat de actuele dekkingsgraad in het vijfde jaar gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Deze korting kan uitgesmeerd worden over een periode van maximaal 10 jaar. Het bestuur zal naar bevind van zaken handelen.

Alle betrokkenen worden onverwijld geïnformeerd over een besluit tot korten. De vermindering kan niet eerder worden doorgevoerd een maand nadat de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers en DNB hierover zijn geïnformeerd.

8.6 Herstellen van gemiste toeslagverlening en verleende kortingen

Op basis van de bepalingen over toeslagverlening in het pensioenreglement, kan het voorkomen dat in één of meer jaren onvolledige toeslagverlening in relatie tot de toeslagambitie en/of korting van nominale pensioenaanspraken en -rechten plaatsvindt.

Onvolledige toeslagverlening en korting hangen samen met de financiële positie van het pensioenfonds waarbij sprake kan zijn van een herstelplan. Na voldoende herstel van de financiële positie kan het bestuur besluiten niet toegekende toeslagen alsnog te verlenen en/of gekorte pensioenaanspraken en -rechten geheel of gedeeltelijk te herstellen. Uitgangspunt hierbij is dat herstel plaatsvindt door het toekennen van inhaaltoeslagen die zijn gedefinieerd als percentages van de actuele pensioenaanspraken en -rechten.

Indien na de toeslagverlening de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de bovengrens waarbij maximale toeslag verleend mag worden (gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening) kunnen deze inhaaltoeslagen worden toegekend. Het verschil tussen het feitelijk aanwezige eigen vermogen (afgemeten aan de beleidsdekkingsgraad) en het vermogen behorende bij de bovengrens (127,4% per 31 december 2024 kan voor een vijfde deel worden aangewend voor inhaaltoeslagen. Voor de gemiste toeslagen en gegeven kortingen wordt maximaal teruggekeken tot 1 januari 2009. Vanaf dat moment is er geen nieuwe instroom van nieuwe deelnemers en wordt de toeslag verlening voor inactieven gefinancierd vanuit het overrendement. In het geval van herstel, zal eerst de toegepaste kortingen als eerste worden hersteld. Indien de geregistreerde gemiste toeslagverlening en verleende kortingen niet in zijn geheel kunnen worden toegekend, wordt per jaarlaag de inhaaltoeslag naar rato vastgesteld. De "oudste" gemiste toeslagen en verleende kortingen zullen als eerste worden ingehaald.

Het hierboven omschreven beleid kan te allen tijde door het bestuur voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden worden aangepast.

9. Financiële sturingsmiddelen

Het pensioenfonds kan de volgende sturingsmiddelen inzetten indien de financiële positie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft:

- beleggingsbeleid;
- toeslagbeleid;
- kortingsbeleid.

Het pensioenfonds voert geen eigen premiebeleid.

9.1 Beleggingsbeleid

Uit paragraaf 7.1 blijkt dat het strategisch beleggingsbeleid door middel van een ALM-studie wordt afgestemd op de verplichtingen van het pensioenfonds. Door het strategisch beleggingsbeleid minimaal om de drie jaar te herijken aan de hand van een nieuwe ALM-studie, kan er worden ingespeeld op wijzigingen in het risicoprofiel van de pensioentoezeggingen en in de risicoperceptie van het bestuur van het pensioenfonds.

9.2 Toeslagbeleid

Uit paragraaf 8.2 blijkt dat de aanpassing van de ingegane pensioenen en premievrije aanspraken van gewezen deelnemers ('slapers') door middel van een toeslagverlening voorwaardelijk is. Het bestuur is bevoegd de toeslagverlening te verminderen, zonodig tot nul, indien de financiële positie van het pensioenfonds daartoe noodzaakt.

9.3 Kortingsbeleid

Dit beleid wordt in paragraaf 8.5 beschreven.

9.4 Financieel crisisplan

Het pensioenfonds heeft in het kader van artikel 143 PW en de 'Beleidsregel financieel crisisplan pensioenfonds' een financieel crisisplan opgesteld, waarin een beschrijving wordt gegeven van de maatregelen die het pensioenfonds op korte termijn effectief kan inzetten als de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. Het financieel crisisplan is als bijlage bij deze ABTN gevoegd en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 1: Financieel crisisplan 2025

Inleiding

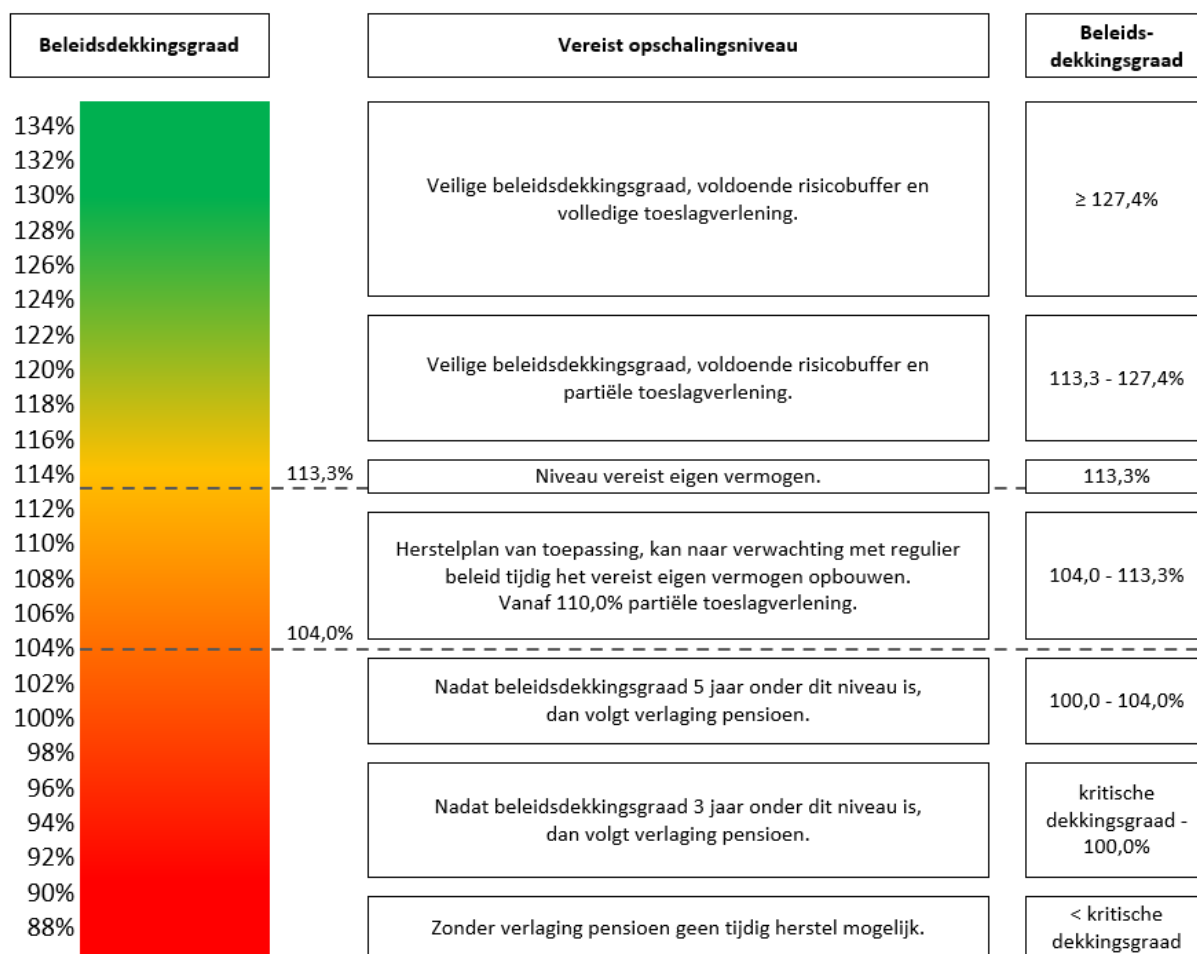
Op grond van artikel 145 PW en artikel 29b Besluit FTK dient een pensioenfonds een financieel crisisplan op te stellen. Een financieel crisisplan is een beschrijving van maatregelen die het pensioenfonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien in korte tijd de dekkingsgraad zich bevindt of zeer snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. Deze doelstelling is het doen van pensioenuitkeringen aan diegenen die daar volgens het pensioenreglement recht op hebben. Onderdeel van de pensioentoezegging is een indexatie-ambitie van 90%, welke voor de gewezen deelnemers ('slapers') en pensioengerechtigden voorwaardelijk is. De actieve medewerkers hebben een onvoorwaardelijke CAO toezegging, die door de werkgevers bij een andere pensioenuitvoerder is ondergebracht.

Het voordeel van een financieel crisisplan is dat het bestuur inzichtelijk heeft op welk moment het pensioenfonds 'in een crisissituatie' zit, welke keuzes in crisissituaties genomen kunnen worden (waarover vooraf al is nagedacht) en die zo concreet mogelijke handvatten bieden om mee te kunnen handelen. Het crisisplan geeft helder weer welke maatregelen in welke mate bijdragen aan welke mate van herstel en hoe evenwichtig deze zijn.

Een financieel crisisplan maakt onderdeel uit van de beschrijving van de beheerste en integere bedrijfsvoering en is onderdeel van de ABTN.

Beschrijving kritische situaties

Het bestuur heeft het onderstaande overzicht opgesteld, waarin grafisch wordt weergegeven welke kritische situaties worden onderkend. Naarmate de actuele beleidsdekkingsgraad daalt, komt het pensioenfonds steeds dichter in de buurt van een crisis en neemt het niveau van opschaling toe.

Figuur 2 - Niveau van opschaling (peildatum 31-12-2024)

Opschalingssituaties

Het bestuur heeft vier opschalingssituaties vastgesteld:

1. De eerste opschalingssituatie doet zich voor als de beleidsdekkingsgraad lager is dan het niveau van het vereist eigen vermogen. Het pensioenfonds is dan in herstel en het bestuur moet een herstelplan indienen bij DNB. Eind 2024 was de vereiste dekkingsgraad 113,3%.
2. De tweede opschalingssituatie is de situatie waarbij de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Eind 2024 was dat niveau 104,0%. Het pensioenfonds mag maximaal gedurende vijf jaar in deze situatie zitten, dan moet het (aanvullende) maatregelen nemen, waardoor de dekkingsgraad ineens stijgt naar het niveau dat minimaal vereist is.
3. De derde opschalingssituatie is de situatie waarbij de beleidsdekkingsgraad lager is dan 100,0%. Het bestuur heeft besloten dat het pensioenfonds maximaal drie jaar in deze situatie wil zitten, dan neemt het maatregelen om de dekkingsgraad naar 100,0% te laten stijgen.
4. De laatste opschalingssituatie doet zich voor als de dekkingsgraad zakt onder de kritische dekkingsgraad. Dit is de dekkingsgraad waarbij naar verwachting zonder korten binnen tien jaar nog herstel optreedt tot precies de vereiste beleidsdekkingsgraad. In die situatie vormt het verlagen van pensioen een reëel risico voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Er is dan sprake van een crisissituatie.

Overige crisissituaties

Naast de beschreven toenemende mate van opschaling, kan er sprake zijn van een eenmalige gebeurtenissen die zich onverwacht voordoen en die een impact hebben op de financiële situatie van het pensioenfonds:

- Ernstige verstoring van de kapitaalmarkten, waarbij de waarde van de beleggingsportefeuille sterk daalt of de kapitaalmarktrente grote fluctuaties laat zien. De actuele- of marktwaardedekkkingsgraad daalt met meer dan 5,0% binnen 1 maand.
- Indien er sprake is van een calamiteit, die ernstige schade kan veroorzaken. Ter beoordeling van het bestuur.

Mogelijke maatregelen, inzetbaarheid en effectiviteit

Het pensioenfonds kan de volgende maatregelen overwegen die kunnen bijdragen aan het verhogen van de beleidsdekkingsgraad of aan een sneller herstel nadat een crisissituatie is ontstaan. Hierbij wordt tevens aangegeven in welke gevallen dit inzetbaar is en wat de effectiviteit van de maatregel is.

a. *Premieverhoging werkgevers/werknemers*

In een gesloten pensioenfonds is er geen nieuwe pensioenopbouw meer en dus geen premiestroom van werkgevers en werknemers. Er is dus geen mogelijkheid om deze maatregel in te zetten.

b. *Lagere pensioenopbouw*

Omdat er sprake is van een gesloten pensioenfonds is er geen sprake meer van nieuwe pensioenopbouw. Er is dus geen mogelijkheid om deze maatregel in te zetten.

c. *Versobering van de pensioenregeling*

Een pensioenregeling kan uitsluitend worden versoberd na instemming van sociale partners. Bij een gesloten pensioenfonds is er geen aansluiting meer met sociale partners, en moet instemming worden verkregen van de deelnemers; het is niet waarschijnlijk dat deelnemers met versobering zullen instemmen. Er is dus een lage kans dat deze maatregel effectief kan worden ingezet.

d. *Bijstorting werkgever*

Door middel van een bijstorting door de werkgever kan een opgetreden verslechtering van de financiële positie worden hersteld. Omdat de werkgever het pensioenfonds op afstand heeft gezet, is het niet waarschijnlijk dat de werkgever een aanvullende bijstorting zal doen indien het pensioenfonds onvoldoende middelen heeft om de pensioenregelingen in stand te houden, of indien er sprake is van een vermogenstekort. Bij een dreigende verlaging van de opgebouwde pensioenen zal het bestuur de werkgever altijd om bijstorting verzoeken, maar gelet op de ervaringen opgedaan in 2011 en 2014, is de kans op honorering klein.

e. Aanpassen beleggingsbeleid

In de situatie van een ernstige verstoring van de kapitaalmarkten kan het pensioenfonds de volgende maatregelen treffen om de beleggingsrisico's te reduceren:

- Stopzetting rebalancing: bij een sterk toenemende volatiliteit op de financiële markten kan op advies van de beleggingsadviescommissie worden besloten om de periodieke rebalancing tussen liability matching en return generating portefeuille op te schorten, waardoor bij een verdere daling op de financiële markten het verlies voor het pensioenfonds wordt beperkt.
- Aanpassing beleggingsmix: Naast stopzetting van de rebalancing kan als alternatief daarvoor ook (tijdelijk) een beleggingsmix met een lager belang aan zakelijke waarden worden aangehouden, waardoor bij een verdere daling op de financiële markten het verlies voor het pensioenfonds wordt beperkt. De maatregel zal alleen worden doorgevoerd na een impactanalyse.
- Aanpassing rente-afdekking: Indien nog geen volledige rente-afdekking bestaat kan die via interest rate swaps worden verhoogd, zodat bij een verdere daling van de kapitaalmarktrente het verlies wordt beperkt. Dit zal alleen worden overwogen indien een verdere rentedaling waarschijnlijk is en deze rentedaling de dekkingsgraad van het pensioenfonds zal doen uitkomen onder de kritische dekkingsgraad die behoort bij het renteniveau op het tijdstip van beoordeling. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat de maatregel is toegestaan onder het op dat moment lopende herstelplan, hetgeen inhoudt dat herstel tot het minimum vereist eigen vermogen, resp. vereist eigen vermogen nog kan plaatsvinden binnen de resterende termijn die daarvoor geldt.

f. Beperken of niet toekennen van toeslagen

Het pensioenfonds hanteert een beleidsstaffel voor het toekennen van toeslagverlening en deze maatregel treedt automatisch in werking bij een lagere beleidsdekkingsgraad. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan 127,4% worden de toeslagen aan gewezen deelnemers ('slapers') en pensioengerechtigden beperkt volgens het in de ABTN beschreven beleid. Indien de dekkingsgraad lager is dan 110,0% worden geen toeslagen toegekend. Het bestuur heeft de discretionaire bevoegdheid om de beleidsstaffel aan te passen door de ondergrens te verhogen. De directe effectiviteit van de maatregel is beperkt.

g. Verlagen opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten

Indien alle andere maatregelen onvoldoende effect sorteren, moet het pensioenfonds de pensioenaanspraken en pensioenrechten verlagen. Het verlagen van de aanspraken en rechten kan het bestuur zelf beslissen, maar het wordt gezien als uiterste maatregel. Uitgangspunt is dat het pensioenfonds hiertoe slechts overgaat als geen andere maatregelen meer kunnen worden ingezet. De verlaging kan, indien daartoe aanleiding bestaat, per geleding (actieve medewerkers, gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers), gewezen deelnemers ('slapers') en pensioengerechtigden) in hoogte worden gevarieerd.

Volgorde inzet maatregelen

De inzet van maatregelen, waaronder begrepen een verzoek om inzet indien het pensioenfonds de maatregel niet zelfstandig kan inzetten, vindt plaats in de volgorde waarin deze hiervoor zijn beschreven.

Inzetbaarheid en effectiviteit

In onderstaande tabel wordt weergegeven wat de inzetbaarheid en effectiviteit van de maatregel is op de hoogte van de beleidsdekkingsgraad:

Maatregel	Inzetbaarheid	Effectiviteit op beleidsdekkingsgraad	Instemming (i), adviesrecht (a) of overleg (o)
a. Premieverhoging	Niet	Niet van toepassing	Niet van toepassing
b. Lagere pensioenopbouw	Niet	Niet van toepassing	Niet van toepassing
c. Versobering regeling	Laag	Laag	Deelnemers (i)
d. Bijstorting werkgevers	Laag	Hoog	Werkgever (o)
e. Aanpassen beleggingsbeleid	Hoog	Hoog	Niet van toepassing
f. Beperken/niet toekennen toeslagen	Hoog	Hoog	Niet van toepassing
g. Verlagen aanspraken en rechten	Hoog	Hoog	Verantwoordingsorgaan (a)

Tabel 1 - Inzetbaarheid en effectiviteit

Evenwichtige belangenafweging

De evenwichtige belangenafweging staat bij de besluitvorming van het bestuur altijd voorop. Bij het uitwerken van een maatregel worden de belangen van alle betrokkenen uitdrukkelijk in ogenschouw genomen. Het behoud van pensioenaanspraken en -rechten heeft de hoogste prioriteit. Het bestuur zal bij een onvoldoende financiële positie overleg voeren met de werkgever om kortingen te voorkomen. De werkgever heeft de pensioenregeling bij Pensioenfonds Campina beëindigd wegens en de nieuwe regeling ondergebracht in het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zuivel.

In het geval van een pensioenverlaging zal, voordat daartoe wordt besloten, worden nagegaan of er redenen zijn voor een variatie in hoogte per geleding. Daartoe zal een impactanalyse worden uitgevoerd ter vaststelling van het effect op de dekkingsgraad van de verschillende maatregelen vanaf de ingangsdatum van het (lopende) herstelplan, alsmede van een voor alle geledingen gelijke pensioenverlaging die toereikend is voor tijdig herstel. De resultaten van de impactanalyse zullen in de volgende tabel worden opgenomen.

Maatregel	Actieve deelnemers ('AOers')	Gewezen deelnemers ('Slapers')	Gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers)	Pensioengerechtigden	Werkgevers
a. Premieverhoging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
b. Lagere pensioenopbouw	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
c. Versobering regeling		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
d. Bijstorten werkgevers	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
e. Aanpassen beleggingsbeleid					n.v.t.
f. Beperken/niet toekennen toeslagen	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.
g. Verlagen aanspraken en rechten					n.v.t.

Tabel 2 - Impactanalyse

De mate waarin de effecten worden meegenomen bij de evenwichtige belangenafweging voor een mogelijk niet gelijke pensioenverlaging per geleding zal worden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- effectiviteit, zijnde het effect op de beleidsdekkingsgraad;
- proportionaliteit, zijnde de verhouding tussen het effect op de beleidsdekkingsgraad en de impact voor de onderscheiden belanghebbenden;
- solidariteit, zijnde de mate waarin de bijdragen van de verschillende te onderscheiden belanghebbende met elkaar in evenwicht zijn;
- continuïteit, in hoeverre de maatregelen verstandig zijn met het oog op overzienbare toekomstige ontwikkelingen.

De uitkomsten van de beoordeling zullen worden vastgelegd in de volgende scoringstabel.

Doelgroep	Effectiviteit	Proportionaliteit	Solidariteit	Continuïteit
Werkgevers				
Actieve deelnemers				
Gewezen deelnemers (werkzaam bij de werkgevers)				
Gewezen deelnemers ('slapers')				
Pensioengerechtigden				

Tabel 3 - Scoringstabel (*invulinstructie*: = neutraal, + positief, - negatief)

Communicatie

Door het pensioenfonds wordt de dekkingsgraad maandelijks vermeld op de website. Daarnaast worden jaarlijks drie nieuwsbrieven uitgebracht, die ook zijn te raadplegen via de website. In de nieuwsbrieven wordt aandacht geschonken aan de actuele financiële situatie en de mogelijke gevolgen daarvan voor de deelnemers. Zodra zich een crisissituatie voordoet, zal het pensioenfonds een centrale kernboodschap bepalen. De kernboodschap bevat informatie over de crisissituatie die zich voordoet en geeft antwoord op relevante vragen over oorzaak en gevolgen. Het communicatieproces zal als volgt verlopen:

Dekkingsgraad	Maatregelen	Centrale boodschap	Hoe?
≥ 127,4%	Geen	Geen	Melding dekkingsgraad en toeslag op website.
113,3% - 127,4%	Beperking indexatie pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'), mits duurzaam en toekomstbestendig. Eventueel aanpassingen in het beleggingsbeleid.	Minder indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'). Eventuele aanpassingen in beleggingsbeleid om terugval tegen te gaan	Uitleg in iedere Nieuwsbrief en website over de financiële positie en de beperkte toeslag.
110,0% - 113,3% (reservetekort)	Geen indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'), mits duurzaam en toekomstbestendig. Eventueel aanpassingen in het beleggingsbeleid.	Beperkte indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'), en aanpassingen om verdere terugval tegen te gaan.	Uitleg in iedere Nieuwsbrief en website over de financiële positie (reservetekort) en de beperkte toeslag, zolang deze situatie voortduurt.
104,0% - 110,0% (reservetekort)	Geen indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'). Eventueel aanpassingen in het beleggingsbeleid.	Geen indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'), en aanpassingen om verdere terugval tegen te gaan.	Uitleg in iedere Nieuwsbrief en website over de financiële positie (reservetekort) en het passeren van de toeslag, zolang deze situatie voortduurt.
100,0% - 104,0% (dekkingsstekort)	Nadat beleidsdekkingsgraad zich 5 jaar in deze situatie bevindt, dan volgt verlaging pensioen voor alle deelnemers, en andere maatregelen na overleg met werkgevers. Aanpassingen in het beleggingsbeleid.	Geen indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'), en aanpassingen om verdere terugval tegen te gaan. Kans op korting van pensioen indien situatie langer dan 5 jaar aanhoudt.	Uitleg in iedere Nieuwsbrief over de financiële positie (dekkingsstekort) en het passeren van de toeslag, zolang deze situatie voortduurt. Extra nieuwsbrief indien een kortingsbesluit is genomen. Brief aan alle deelnemers zodra de pensioenverlaging definitief vast staat.
Kritische dekkingsgraad - 100,0% (dekkingsstekort)	Nadat beleidsdekkingsgraad zich 3 jaar in deze situatie bevindt, dan volgt verlaging pensioen voor alle deelnemers, en andere maatregelen na overleg met werkgevers. Aanpassingen in het beleggingsbeleid.	Geen indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'), en aanpassingen om verdere terugval tegen te gaan. Kans op korting van pensioen indien situatie langer dan 3 jaar aanhoudt.	Uitleg in iedere Nieuwsbrief over de financiële positie (dekkingsstekort) en het passeren van de toeslag, zolang deze situatie voortduurt. Extra nieuwsbrief indien een kortingsbesluit is genomen. Brief aan alle deelnemers zodra de pensioenverlaging definitief vast staat.
< Kritische dekkingsgraad (dekkingsstekort)	Verlaging pensioen voor alle deelnemers, en andere maatregelen na overleg met werkgevers. Aanpassingen in het beleggingsbeleid.	Geen indexatie voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers'), en aanpassingen om verdere terugval tegen te gaan. Zonder verlaging van pensioen geen tijdig herstel mogelijk.	Uitleg in iedere Nieuwsbrief over de financiële positie (dekkingsstekort) en het passeren van de toeslag, zolang deze situatie voortduurt. Extra nieuwsbrief indien een kortingsbesluit is genomen. Brief aan alle deelnemers zodra de pensioenverlaging definitief vast staat.

Tabel 4 - Communicatieproces (peildatum 31-12-2025)

Besluitvormingsproces

Indien zich een acute crisissituatie voordoet, zal een (ad-hoc) crisiscommissie worden samengesteld die bestaat uit:

- voorzitter en secretaris van het bestuur;
- lid van de beleggingsadviescommissie, bij voorkeur de voorzitter;
- lid van de risicomanagementcommissie, bij voorkeur de voorzitter;
- directeur van het pensioenbureau.

Over maatregelen op beleggingsgebied bij een financiële crisissituatie wordt het bestuur altijd geadviseerd door de beleggingsadviescommissie. Die commissie overlegt met de fiduciair manager over mogelijke maatregelen. Voor plotseling optredende ontwikkelingen geldt de volgende door de beleggingsadviescommissie in acht te nemen noodprocedure:

- Een dringende kwestie kan worden onderkend door zowel de fiduciair manager als door een van de leden van de beleggingsadviescommissie;
- De kwestie wordt telefonisch gemeld bij het pensioenbureau (bij de directeur en indien hij niet bereikbaar is bij het personeelslid dat de beleggingsadviescommissie ondersteunt);
- Het pensioenbureau zet de kwestie kort uiteen in een e-mail aan alle leden van de beleggingsadviescommissie en neemt vervolgens direct daarna telefonisch contact op met de leden en/of de fiduciair manager teneinde een conference call hierover te organiseren;
- Indien de conference call leidt tot besluiten die door het bestuur moeten worden geaccordeerd, dan zal het pensioenbureau in een e-mail aan het bestuur kort onderbouwd uiteenzetten welke beslissing nodig is en neemt het pensioenbureau vervolgens telefonisch contact op met de bestuursleden om de beslissing te vernemen. Aan het bestuurslid zal worden verzocht om dit in een antwoord op de gezonden e-mail te bevestigen. Zodra twee bestuursleden naast de bestuursleden in de beleggingsadviescommissie hun akkoord hebben gegeven kan het besluit worden uitgevoerd;
- Uitvoeringsbesluit wordt z.s.m. door het pensioenbureau gemeld aan de fiduciair manager.

Jaarlijkse evaluatie

Jaarlijks zal in een reguliere bestuursvergadering het financieel crisisplan worden beoordeeld en aangepast aan de actualiteit.

De volgende aspecten komen daarbij in ieder geval aan bod:

- beleidswijzigingen in de afgelopen periode en de gevolgen daarvan op de kritische dekkingsgraad; eventuele aanpassing op basis berekeningen;
- wijzigingen t.a.v. de mogelijk in te zetten maatregelen;
- beoordeling of de gehanteerde rendementsverwachtingen nog realistisch zijn;
- beoordeling of de feitelijke gang van zaken rond de in het afgelopen jaar getroffen maatregelen die in het financieel crisisplan zijn genoemd, aanleiding zijn tot aanpassing van het plan;
- beoordeling of de communicatie over het financieel crisisplan en de daarin opgenomen situaties en maatregelen conform het plan hebben plaatsgevonden.

Dit financieel crisisplan is voor het laatst vastgesteld door het bestuur op 3 december 2025.

Bijlage 2: Verklaring inzake beleggingsbeginselen

1. Inleiding

De Verklaring inzake beleggingsbeginselen beschrijft op beknopte wijze de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Stichting Pensioenfonds Campina. Pensioenfondsen zijn volgens de Europese Pensioenrichtlijnen verplicht om een verklaring inzake beleggingsbeginselen op te stellen. Deze Europese richtlijn is verder uitgewerkt in artikelen 29a, 145 en 140 van de Pensioenwet. Een uitgebreidere vastlegging van het door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid is opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en het jaarplan beleggingen.

Conform geldende wet- en regelgeving gaat de verklaring in op:

1. de doelstelling van het beleggingsbeleid;
2. de risicohouding en het gevoerde risicoprofiel;
3. de beleggingsbeginselen, in het bijzonder de toegepaste wegingsmethodes voor beleggingsrisico's en de strategische allocatie van de activa in het licht van de aard en de looptijd van de pensioenverplichtingen van het pensioenfonds;
4. de organisatie en risicobeheerprocedures.

De verklaring is als bijlage bij de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) van het pensioenfonds opgenomen en wordt na iedere belangrijke wijziging van het beleggingsbeleid, of ten minste eens in de drie jaar herzien. Het pensioenfonds stelt de verklaring op verzoek beschikbaar aan alle belanghebbenden bij het pensioenfonds en is tevens terug te vinden op de website van het pensioenfonds.

Paragraaf 2 geeft inzicht in de gevoerde pensioenregeling en de organisatie van het pensioenfonds. Paragraaf 3 staat stil bij het gevoerde beleggingsbeleid, de risicohouding en de risicobeheersing. De laatste paragraaf gaat over de uitvoering van het beleggingsbeleid.

2. Organisatie en regeling

2.1 Organisatie

Het pensioenfonds is het pensioenfonds voor (ex-)medewerkers van Campina B.V. en daarmee gelieerde ondernemingen, voor zover de indiensttreding vóór 1 januari 2009 heeft plaatsgevonden, en voert een pensioenregeling uit ten behoeve van de financiële gevolgen van pensionering en overlijden. Het pensioenfonds is verantwoordelijk voor de opzet en uitvoering van het beleggingsbeleid.

2.2 Bestuur Pensioenfonds

Naast het bestuur kent het pensioenfonds drie bestuurlijke commissies en een aantal additionele organen zoals o.a. het verantwoordingsorgaan, raad van toezicht en het pensioenbureau. Daarnaast maakt het pensioenfonds gebruik van een aantal externe partijen waaronder een fiduciair beheerder en een custodian.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de pensioenregeling en het vaststellen van het strategisch beleggingsbeleid. Het pensioenfonds wordt hierin ondersteund door het pensioenbureau, de beleggings- en risicomangementcommissie en de fiduciair beheerder.

Beleggingsadviescommissie

Door het bestuur is een beleggingsadviescommissie ingesteld met als mandaat het voorbereiden en uitvoeren van het beleggingsbeleid, het adviseren met betrekking tot alle beleggingsaangelegenheden en het monitoren van de fiduciair manager en de custodian. De commissie heeft onder andere een voorbereidende en adviserende rol met betrekking tot:

- het opstellen van het strategische beleggingsplan;
- het opstellen van het jaarlijkse beleggingsplan;
- transacties en andere voorstellen van bijzondere aard en omvang, die het risicoprofiel binnen het raamwerk van het pensioenfonds wijzigen.

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie adviseert en ondersteunt het bestuur in de breedste zin van het woord over zaken op het gebied van het integraal risicomanagement. De uitgangspunten van het risicomanagement heeft het bestuur vastgelegd in een beleidsdocument 'Integraal Risicomanagement Handboek'. De risicomanagementcommissie zorgt voor een adequate opzet en monitoring van het integraal risicomanagement. Het doel van de risicomanagementcommissie is het bevestigen van een integrale en beheerste bedrijfsvoering.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie adviseert en ondersteunt het bestuur in de breedste zin van het woord over zaken op het gebied van de communicatie naar (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en andere belanghebbenden.

Klachtencommissie

De klachtencommissie behandelt een klacht of uiting van ongenoegen die niet naar tevredenheid van de belanghebbende is opgelost door het pensioenbureau.

Verantwoordingsorgaan

Het pensioenfonds heeft een verantwoordingsorgaan welke alle belanghebbenden van het pensioenfonds vertegenwoordigt. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan bewaakt de evenwichtige belangenafweging van de verschillende belanghebbenden door het bestuur en adviseert het bestuur over de in de Pensioenwet vastgelegde onderwerpen en heeft bovenwettelijk adviesbevoegdheden bij o.a. besluit tot wijziging van de statuten, van het beleid inzake toeslagverlening en besluit tot korten van pensioenen.

Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur, en staat het bestuur met raad terzijde. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn beschreven in het reglement van de raad van toezicht. De raad van toezicht legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en aan de werkgever. Een samenvatting van het oordeel en de bevindingen wordt in het jaarverslag opgenomen.

Pensioenbureau

De uitvoering van de taken van het pensioenfonds zijn voor een groot deel uitbesteed aan het pensioenbureau van het pensioenfonds. Dit betreft onder meer de volgende taken:

- beleidsvoorbereiding;
- pensioenadministratie;
- financiële administratie;
- verslaglegging;
- communicatie.

Het pensioenbureau bereidt het strategisch financiële beleid voor, voert dit beleid uit, stuurt en bewaakt de ontwikkeling van de risicopositie en de beleggingsportefeuille ten opzichte van de door het bestuur vastgestelde bandbreedte. Het pensioenbureau rapporteert tijdens de bestuursvergaderingen over haar werkzaamheden aan het bestuur.

Uitbesteding

Het bestuur is verantwoordelijk voor de beheersing van het door het pensioenfonds te voeren beleid, ook voor het gedeelte van de werkzaamheden dat is uitbesteed. Het bestuur zal daarom niet tot uitbesteding van werkzaamheden overgaan, tenzij voldoende waarborgen worden geboden voor het handhaven van een beheerste en integrale bedrijfsvoering, alsmede ter zake van fraudebestrijding. Nieuwe uitbestedingen worden getoetst aan het uitbestedingsbeleid.

Het bestuur heeft de advisering over en het beheer van het vermogen, de beleggingsadministratie en de werkzaamheden inzake actuariële berekeningen uitbesteed aan externe deskundigen. Het vermogen wordt beheerd door fiduciair manager Goldman Sachs Asset Management en geadmistreerd door de custodian Northern Trust. Met de fiduciair manager en de custodian zijn service level agreements afgesloten. Terzake

van de dienstverlening door de fiduciair manager en de custodian, verstrekken beide organisaties jaarlijks een interne beheersingsrapportage 'SOC 1' (Service Organization Controls), waaruit blijkt dat de opzet en werking van de administratieve organisatie en de interne controle voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

2.3 Pensioenregeling

Het pensioenfonds voert de pensioenregelingen uit voor de werknemers van de voormalig aangesloten werkgevers voor zover deze door die werkgevers bij het pensioenfonds zijn ondergebracht. Dit betreft de pensioentoezeggingen die tot en met 31 december 2014 zijn overeengekomen. De pensioenregelingen die door het pensioenfonds worden uitgevoerd, zijn met ingang van 1 januari 2015 premievrij gemaakt. Toezeggingen die na 31 december 2014 zijn overeengekomen, zijn niet bij het pensioenfonds ondergebracht. Dit houdt in dat er geen actieve opbouw meer plaatsvindt. De pensioenregeling is een zogenaamde middelloonregeling (defined benefit-regeling) en staat uitvoerig beschreven in de ABTN. In de ABTN wordt verder ingegaan op o.a. de pensioenregeling, grondslagen van het pensioenfonds en het premie-, beleggings- en indexatiebeleid.

2.4 Verbonden personen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gewaakt voor belangenverstrengelingen. Met het oog daarop zijn de verbonden personen van het pensioenfonds gehouden een gedragscode na te leven. Daarnaast leeft het pensioenfonds de Code Pensioenfondsen na op basis van het 'comply or explain' beginsel. In het jaarverslag wordt gemotiveerd uiteengezet waarom een norm niet (volledig) is toegepast. Een compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode en rapporteert hierover jaarlijks aan het bestuur.

3. Beleggingsbeleid

3.1 Algemeen

De beleggingsdoelstelling van het pensioenfonds is om via het beheer van het vermogen het pensioenfonds in staat te stellen zijn nominale pensioenverplichtingen na te komen. Daarnaast heeft het bestuur de ambitie om voorwaardelijk toeslagen te verlenen op de pensioenaanspraken en –rechten van gewezen deelnemers ('slapers') en pensioengerechtigden. De toeslagverlening op de pensioenaanspraken van de werknemers die nog werkzaam zijn bij de voormalig aangesloten werkgevers is door de werkgevers ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder.

Teneinde de beoogde pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veilig te stellen, wenst het bestuur de toevertrouwde middelen op een verantwoorde en solide wijze door de vermogensbeheerders te laten beleggen en het renterisico te managen. Hoewel het rendement op de portefeuille een hoge prioriteit heeft, staan een defensief karakter van het beleggingsbeleid en een voorzichtige en zorgvuldige afweging van risico en rendement voorop. Het pensioenfonds belegt vanuit de 'prudent person rule'. Hierbij spelen veiligheid, kwaliteit, liquiditeit, risicodiversificatie, duurzaamheid en maatschappelijke acceptatie een belangrijke rol. Uitgangspunt bij het vaststellen van de beleggingsportefeuille zijn de aard en omvang van de pensioenverplichtingen tegen marktwaarde, de risicobereidheid, en de eisen die voortvloeien uit de pensioenwetgeving. Overige uitgangspunten die invloed hebben op het beleggingsbeleid zijn kostenbeheersing, deskundigheid en scheiding van belangen.

Het pensioenfonds heeft tevens een aantal beleggingsovertuigingen opgesteld. Alle belangrijke beslissingen in het beleggingsproces worden door het bestuur aan deze overtuigingen getoetst. Het pensioenfonds hanteert de volgende overtuigingen als uitgangspunten voor het beleggingsbeleid:

Nakomen nominale verplichtingen

Het pensioenfonds beheert haar vermogen zodanig dat de nominale pensioenverplichtingen zoveel als mogelijk kunnen worden nagekomen. Daarnaast heeft het pensioenfonds de ambitie om de pensioenen waardevast uit te keren.

Horizon

Het lange termijn uitgangspunt voor de beleggingen zijn de pensioenverplichtingen en de toeslagambitie.

Ambitie

De ambitie vereist een voldoende hoog rendement, waarvoor risico's worden geaccepteerd. Het pensioenfonds loopt echter niet meer risico dan voor het bereiken van de doelstelling noodzakelijk is.

Rendement risico

Het strategische beleggingsbeleid bepaalt grotendeels het te bereiken rendement en risico.

Tactische asset allocatie

Conjuncturele overwegingen, macro-economische verwachtingen of buitengewone (markt)omstandigheden kunnen leiden tot het bijstellen van de strategische portefeuille voor de middellange termijn binnen de bestaande risicokaders.

Diversificatie

Spreiding over verschillende beleggingscategorieën leidt tot een verbetering van de risico-rendement verhouding.

Beheerstijl

Actief beheer wordt uitsluitend toegepast als dit beheer een aantoonbare meerwaarde (na kosten) heeft bij een acceptabel risico ten opzichte van passief beheer.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het pensioenfonds heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur zijn een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid.

3.2 Risicohouding

De risicohouding van een pensioenfonds, bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet wordt gedefinieerd als de mate waarin een pensioenfonds, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds, bereid is risico's te lopen én de mate waarin het pensioenfonds risico's loopt, gegeven de kenmerken van het pensioenfonds. De risicohouding van het pensioenfonds komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het pensioenfonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

De risicohouding van het pensioenfonds bestaat uit drie onderdelen: de kwalitatieve omschrijving van de risicohouding en de kwantitatieve omschrijving van zowel de korte- als de lange termijn risicohouding.

Kwalitatieve omschrijving van de risicohouding

Het bestuur van het pensioenfonds is risicobewust. Het pensioenfonds streeft ernaar om de nominale aanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de koopkracht van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslagverlening behouden blijft. Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs indien dit betekent dat de nominale aanspraken niet geheel na kunnen worden gekomen. De risicohouding is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

- Het opgebouwde pensioen vormt na pensionering een belangrijke bron van inkomen voor de meeste deelnemers van het pensioenfonds;
- Het pensioenfonds streeft naar een waardevast pensioen;
- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren rendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie is het bestuur bereid om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente;
- Bij slechte economische omstandigheden acht het bestuur het uitlegbaar dat toeslagverlening niet volledig plaatsvindt. Kortingen op de pensioenaanspraken en –uitkeringen dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden.

Kwantitatieve omschrijving van de korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding voor het pensioenfonds komt tot uiting in het strategisch vereist eigen vermogen met een bepaalde bandbreedte waarbinnen het feitelijk vereist vermogen zich ten alle tijden dient te bevinden. Het strategisch Vereist Eigen Vermogen (VEV) volgt uit de strategische asset allocatie en uit de verzekeringstechnische risico's van het pensioenfonds. De strategische asset allocatie kan wijzigen als gevolg van het dekkingsgraad afhankelijk beleggingsbeleid. Rondom het strategisch VEV hanteert het fonds een bandbreedte van 2,5%. Deze bandbreedte kan worden ingezet voor het opvangen van marktbevingen en voor beperkte verschuivingen in het jaarlijkse beleggingsplan t.o.v. de strategische portefeuille. Indien de bandbreedte wordt overschreden, zal het bestuur in overleg treden met het verantwoordingsorgaan.

Kwantitatieve omschrijving van de lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding wordt weergegeven door een minimaal acceptabel (mediaan) pensioenresultaat en daarbij een maximaal acceptabele afwijking van dit pensioenresultaat in een slecht scenario vast te stellen. Als invalshoeken voor de lange termijn risicohouding hanteert het pensioenfonds het vastgelegde strategisch VEV en de vastgelegde pensioenambitie. Deze invalshoeken zijn vertaald naar respectievelijk de maximaal toelaatbare afwijking van de verwachte koopkracht in een slechtweerscenario en het pensioenresultaat in het nieuwe wettelijke kader. Deze invalshoeken hebben bij de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 geleid tot de volgende kwantitatieve lange termijn risicohouding:

Lange termijn risicohouding op basis van door DNB voorgeschreven aannames		Toetswaarde
Waarbij aan VEV wordt voldaan (=118,2%)	Minimaal acceptabel pensioenresultaat na 60 jaar	94%
Feitelijke financiële positie (=106,5%)	Minimaal acceptabel pensioenresultaat na 60 jaar	81%
	Maximale acceptabele afwijking pensioenresultaat na 60 jaar vanuit feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario o.b.v. 5% percentiel	35%-punt

Tabel 1 - Lange termijn risicohouding (peildatum 31-12-2014)

3.3 Vaststellen beleggingsbeleid

In de ABTN en de prudent person verklaring is de beleggingscyclus van het pensioenfonds beschreven, waarbij drie beslissingsniveaus worden onderscheiden: strategisch, tactisch en operationeel beleggingsbeleid. De invulling van het strategische beleid valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur, de invulling van operationele beleid valt onder de verantwoordelijkheid van de aangestelde vermogensbeheerders binnen duidelijk afgebakende kaders. Het bestuur ziet toe op de invulling door de vermogensbeheerders. De door het pensioenfonds gehanteerde beleggingscyclus omvat de volgende stappen:

Overtuigingen en governance (stap 1):

De eerste stap in het beleggingsproces is de formulering van de beleggingsovertuigingen door het bestuur, in relatie tot de binnen het pensioenfonds beschikbare tijd, kennis en kunde.

Strategische asset allocatie (stap 2):

Het pensioenfonds voert minimaal eenmaal per drie jaar, of zoveel vaker als het bestuur dat wenselijk acht dan wel wordt verlangd door DNB, een ALM-studie uit. Met behulp van de ALM-studie worden strategische normgewichten bepaald voor de beleggingscategorieën, het normniveau voor valuta- en renterisicoafdekking alsmede een integraal risicobudget op balansniveau. Het uit de ALM-studie resulterende beleid wordt vervolgens in een haalbaarheidstoets doorgerekend om te toetsen of het beleid binnen de vastgestelde risicohouding past.

Invullen beleggingsbeleid (stap 3):

Na de strategische asset allocatie wordt het strategisch beleggingsbeleid binnen de categorieën ingevuld. De lange termijn samenstelling van de vastrentende en zakelijke waarden portefeuille komt hierbij aan de orde, alsmede keuzes op een lager niveau zoals tussen actief of passief beheer, de keuze voor benchmarks en de keuze voor regioverdeling.

Inrichten van de vermogensbeheerstructuur (stap 4):

Nadat het strategisch beleggingsbeleid is ingevuld, wordt er een efficiënte structuur ontworpen waarmee het beleid kan worden geïmplementeerd. Een structuur is efficiënt wanneer de gewenste rendement- en risicoverhouding met zo min mogelijk kosten kan worden bereikt en wanneer de structuur beheersbaar is in termen van beschikbare middelen, organisatie, tijd en kennis. Vraagstukken zoals het aantal vermogensbeheerders, type beheerders en de vorm van beheer (discretionair of met beleggingsfondsen) komen hierbij aan de orde.

Cycle aware views (stap 5):

In overleg met de fiduciair manager kunnen 'cycle aware views' worden geïmplementeerd, die zijn ingegeven door de conjuncturele overwegingen, macro-economische verwachtingen of buitengewone (markt)omstandigheden. Met cycle aware views worden middellange termijn posities ingenomen die afwijken van de strategische beleggingsportefeuille.

Selectie en implementatie van vermogensbeheerder(s) (stap 6):

Als de structuur vaststaat, wordt deze ingevuld met geschikte vermogensbeheerder(s). Daarbij gaat het om concrete zaken als het afsluiten van contracten met vermogensbeheerders, het onderhouden van de contacten met vermogensbeheerders en het opzetten van een raamwerk voor evaluatie.

Tactische asset allocatie (stap 7):

Door het pensioenfonds wordt niet zelf een tactisch beleid gevoerd, maar hiervoor is de mogelijkheid gegeven aan een van de vermogensbeheerders binnen het absolute return mandaat.

Evaluatie (stap 8):

De laatste stap in de beleggingscyclus is een evaluatie van alle voorgaande stappen. De effectiviteit van de genomen beslissingen wordt geëvalueerd en mogelijke verbeteringen daarin worden geïdentificeerd. Dit betekent dat voor elke stap vooraf duidelijke meetbare doelstellingen zijn afgesproken. Achteraf worden de verschillen tussen de doelstellingen en de realiteit geanalyseerd en bediscussieerd, hetgeen kan leiden tot een beleidsbijstelling of -verandering. Op kwartaalbasis worden de resultaten van het beleggingsbeleid besproken met het bestuur en de beleggingsadviescommissie.

3.4 Risicobeleid

De doelstelling van het integraal risicomanagementbeleid is dat het pensioenfonds inzicht heeft in de risico's die de strategische doelstellingen kunnen bedreigen en maatregelen te nemen om deze risico's afdoende te beheersen. Het pensioenfonds hanteert voor de identificatie van de operationele risico's de FIRM-indeling waarbij het onderscheid is gemaakt naar financiële en niet-financiële risico's.

Het pensioenfonds hanteert daartoe het 'three lines of defence'-model. Dit is het basisprincipe waarop de rolverdeling tussen de verschillende functionarissen is gestoeld. Gestreefd wordt naar een zuivere scheiding van de eerste, tweede en derde lijn tussen bestuur en bestuurscommissies. Het volledige beleid ten aanzien van integraal risicomanagement is vastgelegd in een beleidsdocument Integraal Risicomanagement.

Het 'three lines of defence'-model ziet er als volgt uit:

1e lijn: Het bestuur vormt de eerste lijn doordat het verantwoordelijkheid draagt voor de beleids- en besluitvorming en risicobeheersing;

2e lijn: De risicomanagementcommissie ziet toe op een correcte uitvoering van de risicomanagement taken door de eerste lijn;

3e lijn: Dit betreft de fondsorganen (verantwoordingsorgaan, raad van toezicht) en functionarissen (accountant, certificerend actuaris) die achteraf toetsen of het risicomanagement correct is toegepast.

Het pensioenfonds onderscheidt de volgende financiële risico's:

Matching-/renterisico

Het risico van waardeverandering van vastrentende waarden of van pensioenverplichtingen door stijging of daling van de markrente.

Marktrisico

Het risico dat de beleggingen in de portefeuille in waarde afnemen door veranderingen in de markt die invloed hebben op de waardering van de beleggingen in de portefeuille.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de uitgevende partij niet langer kan voldoen aan de betalingsverplichting.

Concentratierisico

Het risico dat een dominante positie naar een enkele entiteit of risicobron in de portefeuille in een downside scenario kan zorgen voor een extreme waardevermindering van het belegde vermogen en/of verslechtering van de financiële positie.

Valutarisico

Het risico dat een belegging in vreemde valuta minder waard wordt door een depreciatie van de vreemde valuta t.o.v. de eigen valuta.

Liquiditeitsrisico

Het risico dat het pensioenfonds op korte termijn niet aan haar betalingsverplichtingen en/of onderpandverplichtingen (uit hoofde van derivatencontracten) kan voldoen.

Tegenpartijrisico

Het risico dat een tegenpartij in een bilateraal contract niet aan zijn of haar verplichtingen kan voldoen.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico heeft betrekking op alle verzekeringstechnische grondslagen, die voor het pensioenfonds een materieel risico vormen.

Voor de generieke sturing van de risico's is de weging naar de beleggingscategorieën in de beleggingsportefeuille van groot belang. Specifieke sturing op marktrisico's vindt plaats met behulp van onder andere standaarddeviatie en 'value at risk' (VAR) methodieken. Voor kredietrisico's wordt gewerkt met credit ratings. Het renterisico wordt beperkt door de duration van de vastrentende waarden af te stemmen op de duration van de verplichtingen. Het valutarisico wordt in principe grotendeels afgedekt. Voor de beheersing van operationele risico's zijn meerdere maatregelen geïmplementeerd waaronder een bevoegdhedenregeling en een uitwijkbeleid. De beheersmaatregelen die getroffen zijn voor zowel de financiële als niet-financiële risico's zijn verder beschreven in de ABTN van het pensioenfonds.

3.5 Beleggingsrichtlijnen

In het kader van een integrale benadering van de beleggingen en de verplichtingen wordt de invulling van het beleggingsbeleid gebaseerd op Asset and Liability Management (ALM). De ALM-studie is maatgevend voor de verdeling over de beleggingscategorieën, waarbij wordt gestreefd naar een optimale beleggingsportefeuille in combinatie met een consistent premie- en toeslagbeleid. De ALM-studie wordt in beginsel eens in de drie jaren uitgevoerd, doch zoveel vaker als het bestuur van het pensioenfonds dat wenselijk acht, op grond van de Pensioenwet wordt verlangd of bij significante wijzigingen van het beleggingsbeleid of marktomstandigheden. In 2025 is een ALM-studie uitgevoerd in het kader van de toekomst van het pensioenfonds waarbij zowel invaren bij een APF als een buy-out naar een verzekeraar als mogelijke opties zijn bekeken.

Indien uit analyse blijkt dat passief beheer onvoldoende zekerheid geeft dat het nagestreefde rendement kan worden gerealiseerd, kan het pensioenfonds – naast het innemen van cycle aware investment posities – actief beheer toestaan binnen de gestelde bandbreedtes. Bij een keuze voor actief beheer wordt vooraf vastgesteld of het daarmee te behalen extra rendement boven de benchmark (outperformance) opweegt tegen de extra risico's.

In hoofdstuk 7.1.2 van de ABTN staat de allocatie van de return generating portefeuille vermeld zoals deze van toepassing is bij vaststellen van de ABTN.

Naast de bovenstaande strategische allocatie staan in de beleggingsrichtlijnen en de overeenkomsten met de fiduciair verdere kaders waarbinnen het beleggingsbeleid wordt gevoerd.

3.6 Jaarlijkse update beleggingsbeleid

Het pensioenfonds evalueert het beleggingsbeleid jaarlijks. De uitvloeiselen van deze evaluatie vinden hun weerslag in het jaarlijks jaarplan beleggingen. In het jaarplan wordt teruggekeken naar de ontwikkelingen in de afgelopen periode en ingegaan op de verwachtingen en het beleggingsbeleid voor het aankomende jaar. Het jaarplan beleggingen bevat de richtlijnen voor het portefeuillebeheer van dat beleggingsjaar.

4. Uitvoering

4.1 Uitbesteding beleggingsbeleid

Het pensioenfonds maakt voor de uitvoering van het beleggingsbeleid gebruik van de fiduciair manager Goldman Sachs Asset Management. De fiduciair manager adviseert met betrekking tot de strategische asset allocatie en de tactische allocatie inclusief het risicobudget. De fiduciair manager selecteert de externe vermogensbeheerders. De aanstelling van deze vermogensbeheerders behoeft de goedkeuring van het

bestuur. De fiduciair manager is verantwoordelijk voor de operationele uitvoering, maar niet de formulering, van het beleggingsbeleid. De fiduciair manager is verantwoordelijk voor het verzamelen, administreren, en rapporteren over de beleggingen aan bestuur en beleggingsadviescommissie. De fiduciair manager stuurt de afdekking van valutarisico's aan en is verantwoordelijk voor uitvoering van de periodieke herbalancering van de portefeuille in lijn met de gedefinieerde strategische benchmark. De externe vermogensbeheerders beheren de beleggingen binnen de overeengekomen beleggingsmandaten conform de afgesproken richtlijnen, zoals vastgelegd in de individuele vermogensbeheerovereenkomsten en zoals verwoord in het Investment Policy Document (IPD).

4.2 Rapportage en verantwoording

De beleggingsadviescommissie wordt maandelijks geïnformeerd over de beleggingsresultaten en bespreekt ten minste ieder kwartaal het gevoerde en te voeren beleggingsbeleid met de fiduciair manager. De uitkomsten hiervan worden aan het bestuur gerapporteerd tijdens de eerstvolgende vergadering.

4.3 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Maatschappelijk verantwoord beleggen vormt een integraal onderdeel van de beleggingsuitgangspunten. Er wordt hieraan invulling gegeven door middel van uitoefening van het stemrecht op aandelen en het uitsluiten van beleggingen in ondernemingen die zich bezighouden met bepaalde maatschappelijk omstreden activiteiten. De uitvoering van het stembeleid is gedelegeerd aan een daarin gespecialiseerde partij. Voor het uitsluitingsbeleid sluit het pensioenfonds aan bij de United Nations Principles for Responsible Investments (UN PRI). Het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid is nader uitgewerkt in de ABTN van het pensioenfonds.

4.4 Waarderingsgrondslag

Alle beleggingen worden tegen reële waarde gewaardeerd. De vastlegging van de uitgangspunten waartegen de waarderingsgrondslag plaatsvinden zijn opgenomen in de ABTN van het pensioenfonds.

4.5 Kernactiviteiten

De kernactiviteiten van het pensioenfonds zijn het verstrekken van pensioenuitkeringen, beleggen van pensioengelden en werkzaamheden die verband houden met deze activiteiten. Het pensioenfonds houdt zich niet bezig met taken die afwijken van de kernactiviteiten.

Bijlage 3: Beleggingsovertuigingen

De beleggingsdoelstelling en beleggingsovertuigingen van Pensioenfonds Campina vormen de grondbeginselen van het beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid draagt bij aan de missie, visie en doelstellingen van het pensioenfonds.

Beleggingsdoelstelling

Het beleggingsbeleid van Pensioenfonds Campina is primair gericht op het veiligstellen van de nominale pensioenen door het behalen van een lange-termijn rendement dat tenminste gelijk is aan de rentetoevoeging van de voorziening voor pensioenverplichtingen. Daarnaast is de ambitie om extra rendement te behalen om de pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ('slapers') jaarlijks aan te passen aan inflatie. Inhaalindexaties zijn hieraan ondergeschikt.

De toeslagambitie vereist een voldoende hoog rendement, waarvoor risico's worden geaccepteerd, maar niet meer risico dan voor het bereiken van de doelstelling noodzakelijk is. Voor het behalen van inhaalindexaties worden geen additionele risico's gelopen.

Beleggingsovertuigingen

1. De strategische beleggingsallocatie bepaalt grotendeels het te bereiken rendement en risico. Het lange-termijn beleggingsbeleid is hierop gebaseerd.
2. Conjuncturele overwegingen, macro-economische verwachtingen of buitengewone (markt)omstandigheden kunnen leiden tot het bijstellen van de strategische beleggingsportefeuille voor de middellange binnen de bestaande risicokaders. Er wordt geen tactisch beleid gevoerd.
3. Spreiding van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën leidt tot een verbetering van de risico-rendement verhouding. Elke beleggingscategorie moet voldoende materieel zijn.
4. Uitgangspunt is een passief beleggingsbeleid, tenzij actief beheer een aantoonbare meerwaarde (ná kosten) heeft bij een acceptabel risico ten opzichte van passief beheer.
5. De lange-termijn beleggingshorizon biedt de mogelijkheid om gedeeltelijk te beleggen in minder liquide beleggingscategorieën, waarmee op lange termijn een illiquiditeitspremie kan worden gerealiseerd.
6. Het pensioenfonds heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur zijn een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid.
7. Beheersing van kosten is een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid. Additionele kosten zijn alleen acceptabel voor het genereren van extra rendement en/of het beter beheersen van de risico's.
8. Het bestuur is transparant en het gevoerde beleid en de uitkomsten hiervan uitleggen aan de verschillende fondsgremia en deelnemers.